

Yeni HİTİT

Yabancılar İçin Türkçe
Öğretmen Kitabı

2
B1
ORTA

ankara üniversitesi
tömer
1984

1. İş Dünyası

1.1 Yeni Bir İş Bulmalıyım

1 Tamamlayalım

1. -mamalıyız	11. -mamalıyız
2. -malısınız	12. -memeliler
3. -memeli	13. -malıyız
4. -melisiniz	14. -mamalısınız
5. -melisiniz	15. -melisiniz.
6. -melisiniz	16. -mamalısın. / -melisin
7. -malıyız	17. -malıydınız.
8. -malısın	18. -meliymişiz.
9. -meliyim	19. -malıymışsınız.
10. -malısınız	20. -meliymişsin.

2 Tamamlayalım

1. -malı?	14. -malı mıydım?
2. -malı mıyım?	15. -malı mıydım?
3. -meli miydim?	16. -meliydik?
4. -malı mıyım?	17. -malı mıyım?
5. -meli miydim?	18. -malı mıyız / -mamalı mıyız?
6. -malı mıyım?	19. -malı mıydım/
7. -malı mıyız?	20. -meli miyim?
8. -almalıyım?	21. -meliyim?
9. -malıyım?	22. -meliyim?
10. -meliyiz?	23. -meli miyim?
11. -malıyım?	24. -melisiniz.
12. -malıyım?	25. -malıyım?
13. -meli miyim?	

3 Tamamlayalım

Hayatın Değeri

- özen göstermelisiniz
- yapmalıyız?
- dikkat etmeliyiz
- yemeliyiz
- tüketmeliyiz
- yapmalı mıyız?
- danışmalısınız
- vazgeçmelisiniz
- içmemelisiniz
- bırakmalısınız
- çalışmalısınız
- bilmeliyiz
- çalışmalıyız
- azaltmalıyız
- keşfetmeliyiz
- kolaylaştırmalıyız
- bilmeliyiz
- yaşamalıyız

4 Tamamlayalım

- -meliyim.
- -malıyım.
- -malıyım.
- -meliyim
- -meliyim.
- -meliyim.
- -meliyim.
- -malıyım

5 Yazalım

1. Çilingir çağırmalıyım
2. Özür dilemeliyim
3. Öğretmenden özür dilemeliyim
4. Söylememesi için uyarmalıyım
5. Gecikme faizi ödemeliyim
6. Onu ikna etmeliyim
7. TÖMER'e gitmeliyim
8. Çekici çağırmalıyım
9. Yeni bir iş bulmalıyım
10. Öğretmenden yeni bir süre istemeliyim
11. Sonraki uçağa yetişmeliyim
12. bankaya telefon edip iptal ettirmeliyim.

1.2 İş Yerinde

6 Tümce oluşturalım

1. Sigarayı bırakmak için çaba göstermek gerek.
2. Alışveriş yapmak için bankadan para çekmek lazım.
3. Dil öğrenmek için çok çalışmak gerek.
4. Tiyaroya gitmek için önce bilet almak gerek.
5. Mutlu evlilik için fedakarlık yapmak gerek.

7 Tamamlayalım

İş Görüşmesi

- -melisiniz
- -melisiniz
- -melisiniz

8 Tamamlayalım

1. -mak gerek / -mak lazım	12. -mamız lazım
2. -meliyiz	13. -memek gerek
3. -laman gerek	14. -men lazım
4. -mamak gerek	15. -man lazım
5. -mek gerek	16. -mam lazım?
6. -mek lazım	17. -memiz lazım
7. -manız gerek	18. -meniz gerekmiyor
8. -ması lazım	19. -mam lazım
9. -mem gerekiyor mu?	20. -mem lazım
10. -mak lazım	21. -mem lazım
11. -mam lazım	22. -mek zorundayım

9 Yerleştirelim

-malar gerekir • -mem gerekti • -meli
-mam gerekiyor • -malısınız • -melisiniz • -malıyım
-ması gerekiyor • -mem gerekti • -mesi gerekmiş

1. -malar gerekir
2. -mem gerekti
3. -mam gerekiyor.
4. -meli
5. -malısınız
6. -melisiniz
7. -malıyım
8. -ması gerekiyor.
9. -mem gerekti
10. -mesi gerekmiş

10 Yanıtlayalım

1. Türk arkadaş bulman gerek
2. Kendime güvenmem lazım
3. Sana yakışıp yakışmadığına dikkat etmelisin
4. Son kullanma tarihinin geçmemiş olması lazım
5. Yeteneklerimi dikkate almam lazım
6. Stresini atacak biçimde değerlendirmelisin

11 İşaretleyelim

1. -mam lazım
2. -memeleri gerekiyor
3. -mem lazım
4. -mem gerekiyor.
5. -melisin
6. -mak zorundasınız
7. -mesi gerekiyor.
8. -mam gerekli
9. -mem gerekli
10. -mak zorunda

1.3 Başarının Sırları

12 Dinleyelim, işaretleyelim

İş Yerinde Başarı

Ses Kaydı

İş Yerinde Başarı

Size iş yerinde başarılı olmanın sırlarını açıklıyorum: İş yerinde öncelikle patronunuzun sempatisini kazanmak zorundasınız. Bunun için işe patrandan erken gelmeli, işten ondan daha geç çıkmalısınız. Kılık kıyafetinize dikkat etmeli, fazla dikkat çekici ya da silik görünmemelisiniz. Patronun odasına ara sıra kahve götürmek de çok işe yarayabilir tabii.

Bunun dışında, ofiste uygun bir yüz ifadenizin olması da çok önemli. Bu ifade ne çok güleç, ne de mutsuz olmalı. Gergin ve ciddi bir yüz en iyisidir. Böylece, patronunuz da dahil herkes sizin önemli bir iş üzerinde çalıştığınızı düşünür. Zaten işyerinde başarının anahtarı nasıl olduğunuz değil, nasıl görüldüğünüzdür. Yani çalışıyor görünmek, çalışmaktan çok daha önemlidir. Gün içinde oda oda gezerek arkadaşlarınızla laflayabilir ya da kafeteryada oturabilirsiniz ancak tüm bunları yaparken elinizde bir dosya bulundurmanız gereklidir. Çalışma masanızın da dosya ve kağıt yığınlarıyla dolu olması gerekir ki herkes sizi çalışkan bir eleman olarak bilsin...

Bir de toplantı meselesi var tabii. Sıkıcı, yorucu, saatler süren toplantılar. Elbette bu kadar iyi bir imajla toplantıya geç kalmak olmaz. Bu konuya özellikle dikkat etmelisiniz. Ayrıca konuşmalar sırasında sürekli not almanız da çok iyi olur. Merak etmeyin not almak için her şeyi pür dikkat dinlemenize gerek yok. Birkaç cümle yazdıktan sonra alışveriş listesi yapabilir veya kat-katür çizebilirsiniz.

Bu küçük sırlar sayesinde patronun gözüne girebilir ve iş yerinde başarıya kalayabilirsiniz.

	Var	Yok
1. Patronun gözüne girmek için ne yapmalıyım?	☒	☐
2. Bir iş yeri için en uygun kıyafet nasıldır?	☒	☐
3. Ofiste ciddi bir ifade takınmak niçin önemlidir?	☒	☐
4. Başarılı olmak için hep çok çalışmak zorunda mıyım?	☐	☒
5. Toplantılara geç kalmanın sonuçları nelerdir?	☐	☒
-
	Doğru	Yanlış
1. İş yerinden en geç siz ayrılmalısınız.	☐	☒
2. İş ortamında çok sade giyinmelisiniz.	☐	☒
3. İş yerinde ne çok güler yüzlü ne de çok asık suratlı olmalısınız.	☐	☒
4. Herkesin sizi çalışkan biri olarak görmesi için kafeteryada bile dosyalarınızı gözden geçirmelisiniz.	☒	☐
5. Toplantılarda konuşmaları dikkatle dinleyerek not tutmalısınız.	☒	☐

	anlatmak	sohbet etmek	dedikodu yapmak
laflamak		✓	
	dikkatsizce	dikkat çekerek	büyük bir dikkatle
pür dikkat			✓

13 Tamamlayalım

1. -mek zorunda kaldım
2. -mak zorunda kaldı
3. -mem gerekecek
4. -mak zorunda kaldılar
5. -mek zorunda kaldım
6. -mak zorunda kalıyoruz
7. -mak zorunda kaldılar
8. -mak zorunda kaldı
9. -mak zorunda kaldı
10. -mek zorunda kalacağım
11. -mek zorunda kalıyorlarmış
12. -mak zorunda kaldım
13. -mak zorunda kaldım
14. -mak zorunda kaldım
15. -mek zorunda kaldık
16. -mak zorunda kaldım
17. -mek zorunda kaldık
18. -mek zorunda kaldım

14 İşaretleyelim

1. -man gerek
2. -memeli
3. -manız lazım
4. -malısın
5. -mak zorundayız
6. -mam lazım
7. -mek zorunda kaldım
8. -mak zorunda değilsin
9. -mana gerek yok

15 Yerleştirelim, işaretleyelim

sağlanmalıdır • oynayabilmeli • yapması
alabilmeli • yaratmak gereklidir • göstermelidir

- yaratmak gereklidir
- alabilmeli
- sağlanmalıdır.
- göstermelidir.
- oynayabilmeli
- yapması

	Var	Yok
1. Huzurlu bir ortam iş yerindekilerin verimli çalışmasını sağlar.	☒	☐
2. İş yerinde huzurlu bir ortam yaratmak kurumsal çabalar ile mümkündür.	☒	☐
3. Strese karşı, yönetici - çalışan iş birliği gerekir.	☒	☐
4. Çalışanların başarılı olması iş yerinin başarısını da etkiler.	☒	☐

2. Şimdi Spor Zamanı

2.1 Biraz Hareket!

1 Tamamlayalım

1. birbirinizin	11. birbirimizi
2. kendinden	12. birbirlerinden
3. birbirimize	13. kendinden
4. kendini	14. birbirleriyle
5. birbirinizle	15. birbirlerini
6. kendimi	16. kendime
7. kendime	17. birbirlerinin
8. birbirimize	18. kendine
9. birbirinizle	19. birbirlerine
10. kendimi	20. birbirimize

2 Yerleştirilim

birbirine girmek • birbirini tutmamak
birbiri üstüne gelmek • birbirine düşürmek

1. birbirini	3. birbirine girdiler.
2. birbiri üstüne geliyor.	4. birbirine düşürdü.

3 Yeniden yazalım

- Serkan'la ben birbirimizi çok severiz.
- Filizle Gurhan birbirine bakıyor.
- Ömer'le Kemal birbirlerinden hoşlanmıyorlar.
- Hande'yle Hakan birbirleriyle iyi anlaşılıyorlar/
- Baş'la Ebru birbirleriyle konuşmuyorlar.
- Haley'le bugün görüşmedik.
- Tamer'le Ece tanışıyor.
- Öğretmenle Öğrenciler birbirlerine sorular soruyorlar.
- Mehmet'le Aslı birbirlerinden özür dilediler.
- Sibel'le kardeşi birbirlerini kıskanıyorlar.

4 Dolduralım

1. kendi kendine	4. kendime
2. kendi kendime	5. kendim
3. kendi kendine	6. kendim

5 Eşleyelim

- 8, 5, 4, 3, 9, 10, 6, 2, 7, 1

6 Yerleştirilim

kendini kaybetmek • kendini göstermek • kendini kandırmak
kendine bakmak • kendini küçük düşürmek • kendini düşünmek
kendini tutamamak • kendiyile barışık olmak • kendine zarar vermek
kendiliğinden gelişmek

1. kendimi kaybettim	6. kendine zarar veriyorsun.
2. kendini düşünüyorsun	7. kendiliğinden gelişt.
3. kendimi tutamayıp	8. kendini kandırıyordun.
4. kendine bak	9. kendiyile barışık
5. kendini küçük düşürüyorsun.	10. kendimizi göstermeliyiz.

7 Dolduralım

- kendimi
- birbirimize
- kendimizi
- birbirimize
- kendimi
- kendimi
- birbirimize
- birbirimizle
- kendimi

2.2 Düünden Bugüne Spor

8 Yerleştirilim

övünmek • serilmek • katılmak • sakatlanmak • hazırlanmak
görünmek • yorulmak • kapanmak • girmek • beslenmek

1. övünerek	6. görünüyor.
2. kapandı.	7. sakatlandı
3. dizilerek	8. beslenmesine
4. hazırlandı	9. yoruldum
5. katılmak	10. serildi

9 Yeniden yazalım

- Ayşe üzüntüsünden odaya kapandı
- Her fırsatta övünür.
- Bu kadar küçük şeyler için boşuna üzülme.
- Futbol oynarken ters bir hareketle sakatlanabilirsin.
- Çok üzgünsün anlıyorum ama biraz toparlanmalısın.
- Dikkat et de yaralanma.
- Hafta sonu hobi kurslarına giderek oyalanıyorum.
- Kediler yalanarak temizlenirler.
- Erken yaşlanmamak için güneşten korunun.
- Şalını sannıp dışarıya çıktı.

10 Eşleyelim

- 4, 2, 6, 5, 8, 9, 10, 7, 1, 3, 14, 13, 12, 11

11 Seçelim, tamamlayalım

1. Aslı saatlerdir aynanın önünde	→ sallanıyor
2. Araba uçurumdan aşağıya	→ yuvarlandı
3. Bu akşamki parti için	→ saklanıyor
4. İliş ettikten sonra kimseyle görüşmedi, evine	→ süsleniyor
5. Kışın kalın kıyafetler giyip soğuktan	→ hazırlanıyor
6. Çocuk denizden çıktıktan sonra kocaman havluya	→ kurulandı
7. Formunu korumak için dengeli	→ kesele neceğiz
8. Arkadaşlarla hafta sonu hamama gidip	→ besleniyor
9. Kimse onu göremesin diye	→ kapandı
10. Çocuklar saatlerdir salıncakta	→ korunmalyız

12 Yerleştirelim

Yemeğe Misafirlerim Var

yıkanmak • koyulmak • söylenmek • saklanmak
dinlenmek • süslenmek • giyinmek • beslenmek

- yıkandım
- giyindim
- söyledim
- beslenme
- dinlenmek
- koyuldum
- saklanmıştı
- süslendim

2.3 En Büyük Kim?

13 Yerleştirelim

buluşmak • vedalaşmak • tartışmak • anlaşmak • yardımlaşmak
bayramlaşmak • kaçışmak • savaşmak • görüşmek • karşılaşmak

1. buluşacağız
2. yardımlaşarak
3. tartıştılar / anlaştılar
4. bayramlaşır
5. kaçıştı
6. görüşürüz / vedalaştılar
7. savaşıyorlar
8. karşılaştım

14 Yeniden yazalım

1. Kemal'le Ceren öpüşüyor.
2. Zil çalınca bütün çocuklar bahçeye koşuştular.
3. Selin'le Ceyda vedalaştı.
4. Başar'la Demet bakışıyorlar.
5. Çocuk taş atınca daldaki bütün kuşlar uçtu.
6. Anneye çocuğu kucaklaştı.
7. Taksiyle dolmuş çarpıştı.
8. İnsanlar sinemanın önünde bekliyorlar.
9. Derya'yla Seren selamlaştı.
10. Barış Beyle kızı kucaklaştı.

15 Yerleştirelim

selamlaşmak • çarpışmak • haberleşmek • telefonlaşmak • gülüşme
tanışmak • barışmak • görüşmek • tartışmak

- selamlaşmak
- çarpıştı
- gülüşmeye
- tanışmamıza
- görüşmeye
- telefonlaşarak
- tartıştı
- haberleşemiyoruz.
- Barışmayı

16 İşaretleyelim, düzeltelim, yazalım

Maç Randevusu

Ses Kaydı

Maç Randevusu

- Cem :** Başar merhaba. Yarıncı maçı hatırlatmak için aradım seni. Gidiyoruz değil mi?
- Başar:** Tabii ki. Geçen hafta maç sabahı buluşur gideriz diye sözleşmiştik ya.
- Cem :** Evet ama ben yine de kontrol etmek istedim. Diğerlerinin işi çıktı. Onlar gelemiyorlar. O yüzden ikimiz gideceğiz maça.
- Başar:** Kaçtıydı maç? Saat onda mı?
- Cem :** Evet, sakın unutma
- Başar:** Gelmez olur muyum. Bu maçta Barış Gedik de oynuyor. Bilirsin onun hayranıyım. Ne yapar eder gelirim maça.
- Cem :** Stadin girişinde buluşacağız tamam mı ? Unutma bak!
- Başar:** Tamam tamam, unutmam.
- ...
- Cem :** Başar, neredesin? Maç başlamak üzere. Neredesin?
- Başar:** Gece uyuyamadım. Onun için sabah zor kalktım. Şimdi yolda'yım. Yetişmeye çalışıyorum.
- Cem :** Burası çok kalabalık. İçeride iyi bir yerde oturmak için ben giriyorum. Sen de beni içeride bulursun.
- Başar:** Tamam, ben on beş dakikaya kadar oradayım. İçeride görüşürüz.
- Cem :** Görüşürüz.

Var	Yok
☒	☐
☒	☐
☒	☐
☐	☒

1. Maçın başlama saati
2. Başar'ın favori oyuncusu.
3. Maçtaki seyircilerin çokluğu.
4. Cem'in tuttuğu takım.

Cem ve Başar maça gitmek için bir gün öncesinden birbirlerine randevu verdiler. Onlar stadin girişinde buluşmaya karar verdiler. Başar gece uyuyamadı bu yüzden sabah geç kalktı ve randevuya yetişemedi. Cem Başar'a telefon etti ve onu stadin içinde bekleyeceğini söyledi. Başar gelince maçı birlikte izlediler.

İsteş Eylemler: buluşmak, sözleşmek, görüşmek

17 Eşleyelim

6, 5, 2, 3, 4, 7, 1

18 Okuyalım, yazalım, işaretleyelim

Kupa Maçı

İsteş Eylemler: itişmek, buluşmak, tokalaşmak, yumruklaşmak
dövüşmek, bakışmak

	Doğru	Yanlış
1. Kupa maçına çok sayıda taraftar katıldı.	☒	☐
2. Maçtaki güvenlik önlemleri sayesinde maçta hiç kavga çıkmadı.	☒	☐
3. Maçın ikinci yarısındaki tartışmaların sebebi hakemin bir oyuncuyu oyundan atmasıydı.	☒	☐
4. Maç çıkışında kavga etmek isteyenler oldu ama polis onları ayırmayı başardı.	☒	☐

3. Hayaller Gerçek Olsa

3.1 Bir Dilek Tut

1 Tamamlayalım

1. -salar	12. -sa / sam
2. -sek mi?	13. -masak
3. -sak mi?	14. -sam mı, -sam mı?
4. -se	15. -sem mi?
5. -masam / -masa	16. -sak mı?
6. -sa	17. -sam mı?
7. -mesek mi?	18. -sem mi, -sem mi?
8. -masam mı?	19. -mesem mi?
9. -masa	20. -masan
10. -sa / -sem	21. -sak?
11. -sem / -sem	22. -sek

2 Sıralayalım

1, 3, 5, 2, 7, 6, 4, 8, 10, 9

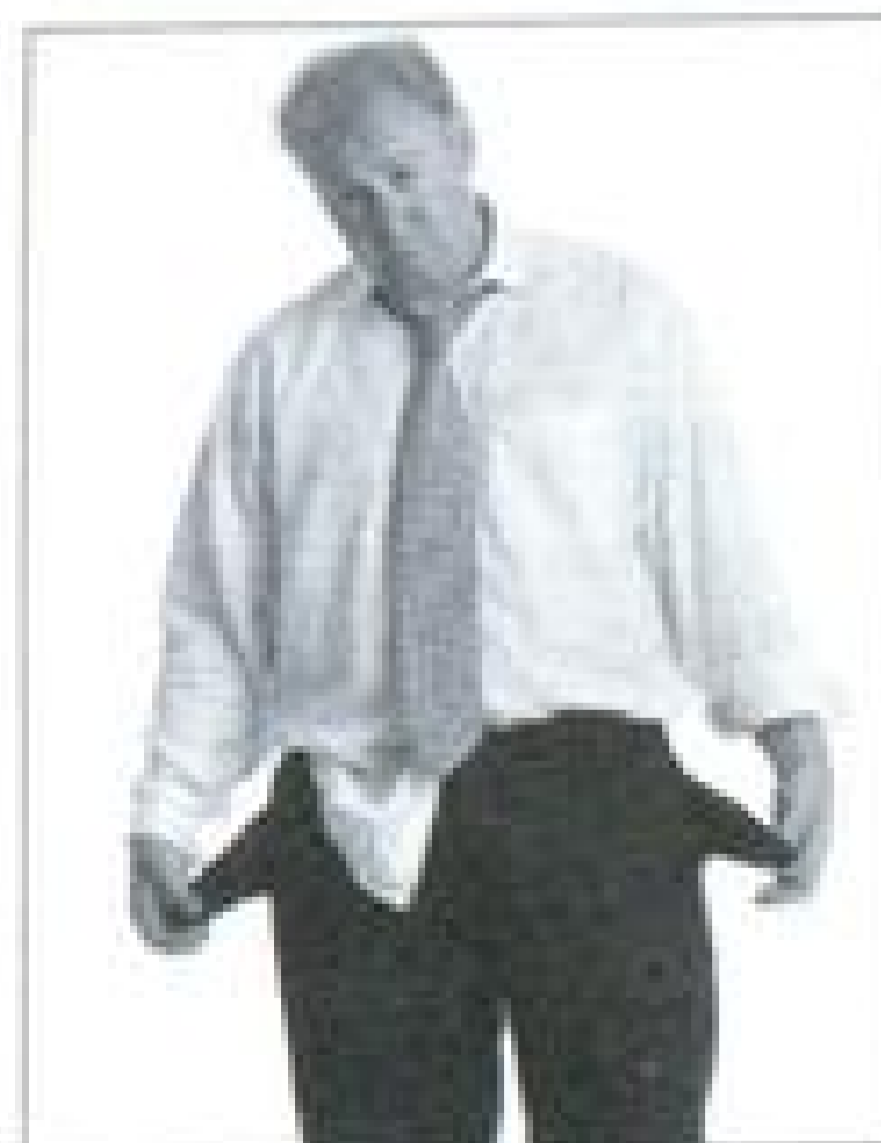
3 Tamamlayalım

• -sem	• -sem	• -sek
• -sam	• -sam	• -sak
• -sem	• -sem	• -sek
• -sa	• -sa	• -masa
• -sem	• -sek	

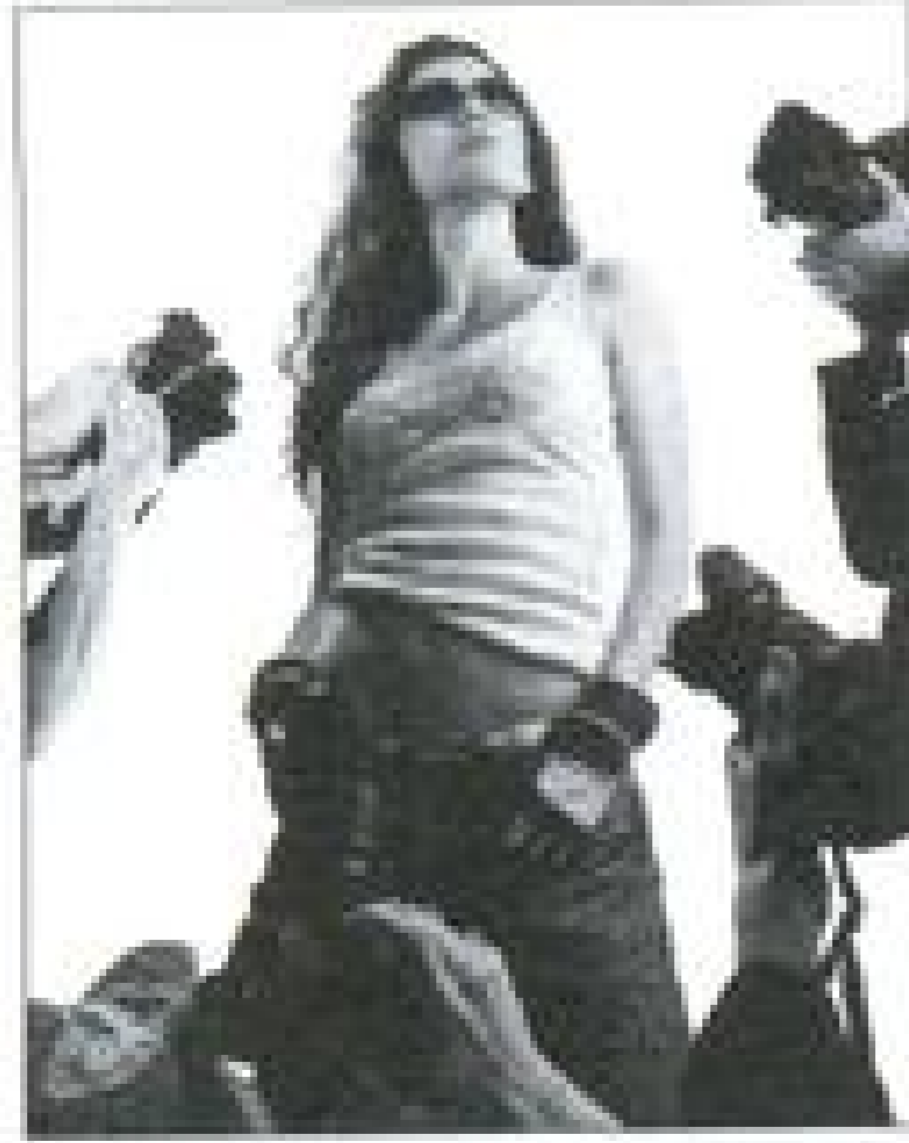
4 Yerleştirelim

- Keşke hiç çalışmak zorunda olmasam.
- Keşke ben daha güzel Türkçe konuşsam
- Keşke yanı da pikniğe giderken yağmur yağmasa
- Keşke maasıma zam gelse de borcumu ödesem
- Piyangoda para kazansam da ev alsam
- Bir kardeşim olsa da onunla oynasam
- Keşke bir mucize olsa da ülkerime dönsem
- Keşke boş vaktim olsa da dans kursuna gitsem
- Keşke annem izin verse de eve kedi alsam
- Keşke yaz tatili gelse de Bodrum'a gitsem

5 Tamamlayalım

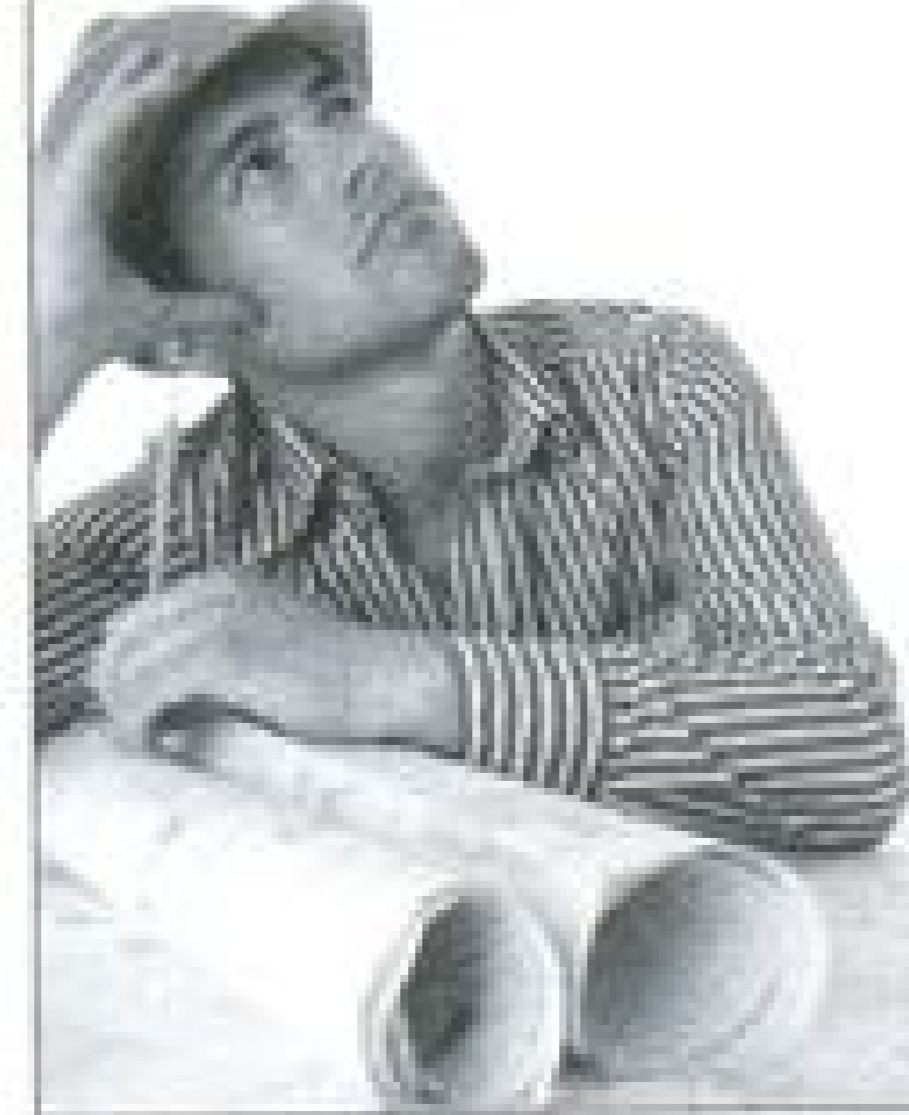
- -sa
- -sem
- -sam
- -sam
- -sem
- -sam
- -sam

- -sam
- -sam
- -sam
- -sa
- -sa
- -se

- -sam
- -sam
- -sam
- -sam
- -sam
- -sam
- -sa

- -sem
- -sam
- -mesem
- -sem
- -sem
- -sem

3.2 Ne Yazık ki İmkansız

6 İşaretleyelim

- Keşke ben de gitseydim
- Alsam mı, almasam mı?
- Keşke içmeseydim
- Keşke başka bir etek giysen
- Keşke doktora gitseydin
- Alsam mı, almasam mı?
- Keşke parayı geri verseydin
- Keşke yemeseydin
- Keşke rezervasyon yaptırsaydım

7 Tamamlayalım

1. -tırsaydım	11. -meseydım
2. -saydı	12. -masaydım
3. -seydik	13. -mese miydim?
4. -saydım / -saydım	14. -seydin
5. -seydin	15. -masaydım
6. -seydim	16. -seydim
7. -saydı / -seydik	17. -masaydım
8. -saydım / -seydim	18. -se miydim?
9. -saydım	19. -se miydik?
10. -saydı / -meseydi	20. -masa mıydık?

8 Yanlışı çizelim

1. bağırsa mıydın?	5. gitseydim / gitseydim
2. gitse miydik?	6. gitseydim
3. keşke evet desem	7. yemesek mi?
4. dilemese miydim	8. alsaydım

9 Yerleştirelim

gözüne girmek • çarçur etmek • ortaya dökmek • içine atmak
alttan almak • can kulağıyla dinlemek • başa gelmek • tadında bırakmak

1. gözüne girse	5. çarçur etmeseydi
2. alttan almasaydın	6. içime atmasaydım
3. başına gelmeseydi	7. ortaya dökseydim
4. can kulağıyla dinleseydim	8. tadında bıraksaydın

3.3 Hayal Et Olsun

10 Dinleyelim, tamamlayalım

Ah Şu Ev İşleri

Ses Kaydı

Ah Şu Ev İşleri

Geçen cumartesi çocuklar okul partisine katılmak için sabah erkenden evden çıktılar. "Onlar yokken evi bir güzel temizleyeyim" diye düşündüm. Eşim mutfakta kahvaltısını yaparken ben de buzdolabından temizliğe başladım. "Buzdolabını temizlemişken mutfak dolaplarına da bir çeki düzen vereyim" dedim. Eşim evden çıkarken "Akşama markete uğrayayım mı, bir şey lazım mı?" diye sordu. "Hayır" dedim. O, tam asansöre binecekken elektrik kesildi. İy ki bu, eşim asansördeyken olmadı. O, merdivenlerden aşağı inerken ben de içeri girdim.

O gün hava sıcak ve güneşliydi. "Güneş varken perdeleri de yıkayıp asayım" diye düşündüm. Evi baştan aşağı bir güzel sildim, süpürdüm. Çamaşır makinesinden giysileri ve çamaşırın çıkarıp balkona astım. Perdeleri de asmak için küçük merdivene çıktım ama maalesef perdeyi takarken dengemi kaybedip düştüm. Yerde acılar içinde kıvrılırken kapı çaldı. Ama bir türlü yerden kalkamıyordum. Derken kapı açıldı ve

eşim içeri girdi. Benim o halimi görünce şoke oldu tabii. Beni apar topar bir taksiye bindirip hastaneye götürdü. Yolda giderken bayılmışım. Gözlerimi açtığımda neredeyse bütün ailem orada yanı başımdaydı. Neyse ki bir şeyim yokmuş, sadece tansiyonum düşmüş. Doktor "Bir daha bu kadar ev işi yapmayın." demiş.

- yokken
- yaparken
- temizlemişken
- çıkarken
- binecekken
- asansördeyken
- inerken
- varken
- takarken
- kıvranırken
- Derken
- içindeyken
- takarken

11 Eşleyelim

9, 3, 2, 10, 5, 7, 4, 6, 1, 8

12 Yeniden yazalım

1. Kız kardeşim yemek yerken televizyon izliyor.
2. Ahmet uyurken horluyor.
3. Öğretmen ödevleri kontrol ederken öğrenciler konuşuyor.
4. Ayşe ders çalışırken müzik dinliyor.
5. Onlar yemek yerken telefon çalıyor.
7. Ben temizlik yaparken ev arkadaşım yemek pişiriyor.
8. Annem film seyredirken ağlıyor.
9. Plajda güneşlenirken kitap okuyorum.
10. Bilgisayar kullanırken gözleriniz ağrıyor mu?
11. Yemek yerken boğazıma bir şey takıldı.
12. Hastayken bile dinlenmeyip çalışıyorum.
13. Alışveriş yaparken cüzdanını çaldırılmış.
14. Altan maç seyrederken çok heyecanlanıyor.
15. Can film seyrederken patlamış mısır yiyor.
16. Havuzda yüzerken ayağıma bir ağrı girdi.
17. Araba kullanırken cep telefonuyla konuşma.
18. Alışveriş yaparken arkadaşım ile karşılaştım.

13 Tamamlayalım

• -arken	• -arken
• -yken	• -rken
• -rken	• -urken
• -erken	• -rken
• -rken	• -yecekken

14 Tamamlayalım

1. -arken	9. -mazken
2. -ken	10. -rken
3. -ken	11. -urken
4. -mişken	12. -yacakken
5. -acakken	13. -ken
6. -dayken	14. -mişken
7. -irken	15. -mişken
8. -mezken	16. -acakken

4. Bu Yıl Moda Ne?

4.1 Modanın Dünü, Bugünü

1 Yanlış çizelim

1. ikidir	8. ır	15. dir
2. dir	9.	16. dir
3. dur	10. dir	17.
4.	11. dir	18. dir
5. dir	12. dir	19. dür
6. dir	13. dir	20. dir
7.	14. dir	21. dir

2 Tamamlayalım

1. -dür/-iyorum	8. -dır/-emedik	15. -dır/-iyorsunuz
2. -tan beri	9. -ndan beri/-yorum	16. -den beri/-yorum
3. -den beri/-medi	10. -dan beri/-iyorum	17. -dır/-miyorsunuz
4. -tan beri/-uyorum	11. -ten beri/-mazdım	18. -lerdir
5. -dır/-iyorum	12. -dür	19. -lerdir/-amadılar
6. -dan beri/-madın	13. -lardır	20. -dır/-memiştim
7. -dan beri/-iyoruz	14. -dir/-iyor	21. -lardır/-üyorum

3 Yerleştirelim

Modanın Hayatımızdaki Yeri

4. İnsanın kendine yakışanı giymesi mi, yoksa yeni trendleri kendine yakıştırması mı?
3. Yıllardan beri her davranışı, her zaman dilimini ve her toplumu etkilemeye devam ediyor.
1. Sokak tarzının lüks tasarımcı tarzı üzerinde, bu ikisinin de endüstriyel moda üzerinde bazı etkileri var.
2. Paris'teki tasarımcılar her zaman moda yön vermeye çalışırlar.

4.2 Vitrinde Neler Var?

4 Tamamlayalım

1. -duğundan beri	12. -liğinden beri
2. -dür	13. -diğinden beri
3. -diğinden beri	14. -diğinden beri
4. -tiğimizden beri	15. -tan beri
5. -tan beri	16. -dır
6. -diğinden beri	17. -alı
7. -dir	18. -diğinden beri
8. -diğinden beri	19. -diğimden beri
9. -duğundan beri	20. -diğimden beri
10. -diğinden beri	21. -diğinden beri
11. -lardır	22. -tiğimizden beri

5 Yeniden yazalım

1. İki aydır İstanbul'a gitmedim.
Yurt dışından kardeşim geldiğinden beri İstanbul'a gitmedim.
2. Ahmet 5 saatir uyuyor.
Ahmet otobüse bindiğimizden beri uyuyor.
3. İki haftadır İrem'i görmüyorum.
Kahve içtiğimiz günden beri onu görmüyorum.
4. Bir haftadır Kaan'ı aramadım.
Tartıştığımızdan beri Kaan'ı aramadım.
5. 14 yıldır Seda ile arkadaşız.
Seda ile tanıştığımızdan beri arkadaşız.
6. 3 aydır çalışmıyorum.
Çocuğum dünyaya geldiğinden beri çalışmıyorum.
7. 9 yıldır saç modelin ve rengin aynı.
Tanıştığımızdan beri saç modelin ve rengin aynı.
8. 8 aydır Antalyaya gitmedim.

6 Dinleyelim, eşleyelim, yerleştirelim

Alışveriş Dünyanız

Ses Kaydı

Alışveriş Dünyanız

1.

Sunucu : Merhaba, alışverişe çıktınız galiba.

Genç kız : Bakıyorum. Ucuz bir şey bulursam alacağım.

Sunucu : Alışverişte nelere dikkat edersiniz?

Genç kız : Her şeyden önce yaşlılarla aynı şeyleri giymeye özen gösteririm, arkadaşlarımdan farklı olmak istemem. Herkes spor ayakkabı giyerken ben topuklu ayakkabıyla gezemem. Annem gibi de giyinmeme gerek yok. On yıl sonra zaten onun gibi giyineceğim.

Sunucu : Peki alışveriş yaparken kıyafetin en çok neyi sizi etkiler?

Genç kız : Fiyatı tabii. Ben öğrenciyim. İstanbul'a geldiğimden beri sınırlı bir bütçe ile geçinmeye çalışıyorum. Dikkatli alışveriş yapmam lazım.

Sunucu : Bunu başarabiliyor musunuz?

Genç kız : Her zaman değil. Giysiler o

kadar cazip ki, bazen dayanamayıp gereksiz şeyleri de alıyorum. Üstelik kış sezonu başladığından beri her şey çok pahalı.

2.

Sunucu : İki dakikanızı bize ayırır mısınız?

Orta yaşlı bayan : Tabii ki

Sunucu : Modayı takip eder mısınız?

Orta yaşlı bayan : Yoo! Moda benim için çok önemli değil. Modayı gençler takip eder. Zaten manken gibi de değilim. Bedenime uysun yeter. Bir de biraz zayıf göstereyim istiyorum.

Sunucu : Kendinize sık sık bir şeyler alır mısınız?

Orta yaşlı bayan : Genellikle indirim dönemlerini beklerim. Kendime pek fazla şey almam. Çocuklarım büyüdüğünden beri onlardan bana sıra gelmiyor.

Sunucu : Alışverişinizi nereden yaparsınız?

Orta yaşlı bayan : Genelde sezon sonu mağazalarından veya pazardan alırım. Çünkü buralarda kaliteli malı daha ucuza bulabiliyorum.

3.

Sunucu : Merhaba. Bir şey sorabilir miyim?

Yaşlı bayan : Sor oğlum.

Sunucu : Giysilerinizi nereden alıyorsunuz?

Yaşlı bayan : Ben pek giysi almam. Evde ne varsa onu giyerim. Bazen de çocuklarım alıp getirir. Emekliye ayrıldığımdan beri kendime doğru dürüst bir şey almadım.

Sunucu : Alışveriş merkezlerine gider misiniz?

Yaşlı bayan : Ayaklarım ağrıyor, bu yüzden artık pek gidemiyorum. Gitsem de ev gereçleri veya dekorasyon mağazalarına bakmayı severim.

- Alışverişte nelere dikkat edersiniz?
- Peki alışveriş yaparken kıyafetin en çok neyi sizi etkiler?
- Bunu başarabiliyor musunuz?
- İki dakikanızı bize ayırır mısınız?
- Kendinize sık sık bir şeyler alır mısınız?
- Alışverişinizi nereden yaparsınız?
- Merhaba. Bir şey sorabilir miyim?
- Giysilerinizi nereden alıyorsunuz?
- Alışveriş merkezlerine gider misiniz?

4.3 Benim Tarzım

7 Yerleştirelim

1. tanışalı	14. tanıyalı
2. Aylardır	15. 2002'den beri
3. girdiğimden beri	16. aydan beri
4. görmeyeli	17. başladım başlayalı
5. almayı	18. buluşmamızdan beri
6. Aylardır	19. bitireli
7. zamandır	20. kalktığımdan beri
8. Taşındığımızdan beri	21. görmeyeli
9. sınavdan beri	22. gördüğümden beri
10. 10.00'dan beri	23. İki gecedir
11. seyrettim seyredeli	24. verdim vereli
12. Evlendiğimizden beri	25. Günlerdir
13. kazandığımdan beri	

8 Yerleştirelim

2. Peruğun rengi oyuncunun sahnedeki karakterine göre değişmekteydi.
3. O dönemlerde Roma'da büyük bir insan saçı pazan kurulmuştur.
1. Fakat Fransız Devriminin ardından birçok lüksle birlikte peruklar da ortadan kalkmıştır.
4. Genellikle tiyatro sanatçıları, şarkıcılar, oyuncular peruğu sadece iş alanlarında estetik amaçlı kullanmaktadırlar.

9 Yeniden yazalım

1. Kış geldiğinden beri yaşlıların romatizma ağrıları arttı.
2. Okullar tatil olduğundan beri çocuklar sokaktan eve girmiyor.
3. Eşimle 1999'dan beri evliyiz.
4. Esra'yla ben 2 yıldır aynı evde oturuyoruz.
5. Anna Türkçe öğrendiğinden beri daha rahat.
6. 5 yıldır epeyce büyümüşsün.
7. Annem gençliğinden beri sigara içiyor.
8. Sınavdan beri TÖMER'deki arkadaşlarımı görmüyorum.
9. 5 yıldır öğretmenlik yapıyorum.
10. 2000'den beri tatil yapma fırsatım olmadı.
11. O korku filmine gittiğimden beri geceleri uyuyamıyorum.
12. Spor yapmaya başlayalı 5 kilo vermişim.
13. 3 aydır onunla görüşmedik.
14. Ablam ve eniştem 1 yıldır evli.
15. 3 gündür kendimi farklı hissediyorum.
16. Kardeşimden mektup almayı 3 hafta oldu.

3 Tamamlayalım

1. -diriyor	13. -tirdim
2. -tti	14. -dinn
3. -tacak	15. -tırdı
4. -tmak	16. -ürdü
5. -dirdi	17. -firmeye
6. -irdi	18. -dirdi
7. -tirdi	19. -tirdi
8. -diririm	20. -uttu
9. -dirdi	21. -dirdim
10. -ttiririm	22. -tırdı
11. -dürdü	23. -tti
12. -irmeye	24. -dirdi

4 Yerleştiririm

diktirdim / sardırdım / çektirdim / toplatmaya / yaptırdım / ütülettim / kuruttum / yapıştırdım

5 Tamamlayalım

1. -i / -dirdi	7. -i / götürdü
2. -i / -diriyor	8. -i / -tırırım
3. bana / -tırırsın	9. -ğa / -dirdi
4. -e / -dirdi	10. -e / -diriyor
5. -ya / -tırdık	11. bana / -tıyor
6. -i / -diriyorsun	12. -i / -turdu

6 Eşleyelim

5 / 3 / 7 / 6 / 4 / 2 / 1

6.2 Sanat Her Yerde

7 Tamamlayalım

1. -dirtti	7. -tırınız
2. -irtti	8. -tırıtı
3. -ttirdi	9. -dirtip / irtti
4. -lirtmesine	10. -tirtti
5. -irtacağım	11. -firttim
6. -dirtti	

8 Yeniden yazalım

- Anne çocuğa tabaktakileri bitirtti.
- Akşamki davet için annesine yemek pişirtti.
- Müdür elemanlarına mesai saatleri içinde işlerini bitirtti.
- Müdür konuğu odasına çağirtti.
- Başka kanalda film seyretmek için benim favori dizimi kaçarttı.
- Kuzenime bu kolyeyi Avrupa'dan getirttim.

9 Yerleştiririm

bastırttı / getirtti / kısalttırdı / pişirtti / gezdirtti / indirtti / bitirtti

10 Okuyalım, işaretleyelim

Dünyayı Dans Ederek Gezmek

	Doğru	Yanlış
1. Matt Harding dansı terapi için kullanıyor.	☐	☒
2. Matt Harding her ülkenin yerel dansını yapıyor.	☐	☒
3. Matt Harding'in farklı ülkelerdeki dansları insanlarda seyahat etme isteği uyandırıyor.	☒	☐
4. Matt Harding yıllardır değişik ülkelerde dans ediyor.	☒	☐
5. Matt Harding'in arkadaşı Asya seyahati sırasında onu dans ettirip kameraya çekti.	☒	☐
	Var	Yok
1. Matt Harding'in arkadaşının dansı ile ilgili yorumu.	☒	☐
2. Matt Harding'in dansıyla ilgili öz eleştirisi.	☒	☐
3. Matt Harding'in dansının ortaya çıkışı.	☒	☐
4. Matt Harding'in mesleği.	☐	☒
5. Matt Harding'in kaç ülkede dans ettiği.	☐	☒
6. Matt Harding'in internetteki dansının seyirciler üzerindeki etkisi.	☒	☐

6.3 Sahnede Neler Oluyor?

11 Yerleştiririm

1. tanıştırdı	6. banıştırdı
2. paylaştırdı	7. buluşturuyor
3. görüştürmüyor	8. savaştırıyor
4. kavuşturdu	9. karşılaştırdı
5. dövüştürüyor	10. tartıştırdı

12 İşaretleyelim

- Bu işten aldığımız parayı adaleli biçimde _____.
 bölüştürelim böldürelim
- Palyaço çocukları _____.
 gülüştürdü güldürdü.
- Çocuk ağaca taş atıp bütün kuşları _____.
 kaçıştırdı kaçırıldı.
- Bu şehir iki farklı kültürü _____.
 bulduruyor buluşturuyor
- Bizi bir saat sinemanın önünde _____.
 bekleştirdi bekletti
- Film o kadar acıklıydı ki hepimizi _____.
 ağlaştırdı ağlattı
- Annesi küs çocuklarını banıştırıp onları _____.
 öptürdü öpüştürdü

13 Yerleştiririm

tanıştırdı / buluşturuyor / karşılaştırdı

14 Tamamlayalım

1. -üstürdüm	7. laştırdı
2. -laştırdım	8. -laştırdım
3. -üstürmedi	9. -uşturdı
4. -ştırdı	10. -leştirdi
5. -ıstıyor	11. -uştuyor
6. -liriyorlar	12. -ştırdım

15 Dinleyelim, düzeltelim, işaretleyelim

Müzik ve Sinema Üzerine...

Ses Kaydı

Müzik ve Sinema Üzerine...

Sunucu : Öncelikle programımıza hoş geldiniz demek istiyorum. 4 senelik bir aylıktan sonra yeni albümünüz sizi tekrar sevenlerinizle buluşturdu. Neden bu kadar uzun bir süre müzik piyasasının dışında kalmayı tercih ettiniz?

Sanatçı : Ben bu süre içinde albüm yapmadım, konsere çıkmadım ancak müzikten de hiç kopmadım. Dört seneyi daha çok beste yaparak geçirdim. Daha öncekilerde olduğu gibi bu albümümde de kendi bestelerime yer vermek istedim. Belki bu yüzden sevenlerimden bu kadar ayrı kaldım. Ama anladım ki birbirimizi çok özlemişiz. Hayranlarımdan bazıları elektronik postalarında "Şükür kavuşturana" diyerek bu özlemlerini dile getirmişler.

Sunucu : Bu süre zarfında bir sinema filminde de rol aldınız değil mi? Biraz ondan bahsedebilir misiniz?

Sanatçı : Evet ben aslında konservatuar oyunculuk bölümünden mezun oldum. Ama müzik daha ağır basınca oyunculuğu ikinci plana attım. Sonra çok iyi teklifler gelince şarkıcılığın yanında oyunculuğa da devam etmeye karar verdim. Bu film de içinde olmakta çok zevk aldığım bir proje. Bir aşk hikâyesi. Filmde çok farklı hayatlara sahip iki insan var. Hayat bu iki insanı daha önce farklı ortamlarda karşılaşıyor. Aslında birbirleriyle çok uzak bu insanlar ortak bir arkadaşının davetine gidiyorlar. Arkadaşı onları tanıştıyor. Böylece aralarında başlayacak ilişkiye ilk adımları atıyorlar.

Sunucu : Film geçen hafta vizyona girdi ve izleyicilerden çok olumlu tepkiler aldı.

Sanatçı : Evet, filmin konusu belki çok farklı gelmeyebilir ama işleniş, müzikleriyle seyirciyi çok etkiledi.

Sunucu : Filmin müziklerinde sizin imzanız var mı peki?

Sanatçı : Sadece iki şarkı benim. Zaten filmlerde çok fazla kendi şarkılarına yer vermek istemiyorum.

Sunucu : Tekrar albümünüze dönelim isterseniz. Albümünüzün tanıtımını yapmak için ne gibi planlarınız var?

Sanatçı : Yaklaşık 20 konserlik bir Anadolu turesi planladık. Biletleri bir ay öncesinde satışa çıkardık. Daha önceki konserlerime İstanbul'da başlamıştım ama bu yılki konserime Samsun'dan başlayacağım.

Sunucu : Yurtdışında da konser vermeyi düşünüyor musunuz?

Sanatçı : Evet, kış için yurt dışı konserleri planladık.

Sunucu : Yurt içindeki konserlerinizden sonra dinleneceksiniz herhalde.

Sanatçı : Hayır. Konser dönüşü yeni bir diziyi başlıyorum.

Sunucu : O da bir aşk hikâyesi mi?

Sanatçı : Hayır, bir komedi dizisi. Kalabalık bir ailenin macera dolu hayatını komik bir dille anlatıyor.

Sunucu : Peki son olarak gelecekle ilgili planlarınızdan da bahsedebilir misiniz?

Sanatçı : Gelecekle ilgili çok fazla plan yapmayı sevmiyorum. Yine hayatımda müzik ve sinema olacak sadece o kadanni biliyorum.

Sunucu : Keyifli sohbetiniz için çok teşekkür ederiz.

Sanatçı : Ben teşekkür ederim.

Metindeki işteş-ettirgen eylemler

- buluşturmak
- kavuşturmak
- karşılaştırmak
- tanıştırmak
- yakınlaştırmak

Şarkıcı yeni albümünün tanıtımını yapmak için bir konser veriyor. Biletleri yeni satışa çıktı. Şarkıcı İstanbul'da (Samsun'da) ilk konserini verecek. Konserlerden sonra bir süre dinlenmeyi planlıyor. (hiç dinlenmeyecek) Kısa bir tatilden sonra dizi çekimlerine başlıyor. Daha önceki filmin konusuna benzer bir dizi de oynamayı tercih etmiş. (benzemiyor) Filmlerde ve dizilerde genellikle kendi şarkılarını kullanmak istiyor.

Var Yok

Sanatçının

1. Sanat hayatına başlama yılı.	☐	☒
2. Son konserindeki izleyici sayısı.	☐	☒
3. Bugüne kadarki albüm sayısı.	☒	☐
4. Şarkıcılığın yanında oyunculuğu tercih etme sebebi.	☒	☐
5. Geçmiş yıllardaki filmlerin konuları.	☒	☐
6. Özel hayatındaki mutluluğunun sırları.	☐	☒
7. Gelecekle ilgili planları.	☐	☒
8. Mezuniyet durumu.	☐	☒

16 Eşleyelim, yazalım

- Tesadüfler onları sık sık karşılaşıyor.
- Müdür sekretere telefon bağlatıyor.
- Konserler sanatçıyla hayranlarını buluşturuyor.
- Onları partide ben tanıştırdım.
- Hasta hemşireye tansiyonunu ölçtürüyor.
- Meral elbisesini terziye diktirdi.
- Anne dargın kardeşleri banıştırdı.
- Öğrenciler öğretmene konuyu tekrar anlattırılmış.
- Emlakçı müşterilere satılık evi gezdiriyor.
- Yeni evli çift evin dekorasyonunu iç mimara yaptırmış.

7. İcatlar, Mucitler

7.1 Buldum!

1 Tamamlayalım

1. -ilmiyor	5. -ildi
2. -iliyor	6. -nmaya
3. -ilir mi	7. -dildi mi
4. -indi	8. -ulmaz

2 Yeniden yazalım

- Bayramlarda akrabalar ziyaret edilir.
- Duyduğuma göre bilet satışına konser gününe kadar devam edilecektir.
- O herkes tarafından çok başarılı bir müzisyen olarak görülüyor.
- Yeni köprü'nün inşaatı yıl sonuna kadar tamamlanacakmış.
- Beynin sırları hala çözülmedi.
- Bu kadar yemekle doyulur mu?
- Bana emin verilmesinden hoşlanmam.
- Eskiden akşam yemeklerinde bir araya gelinip sohbet edilirdi.
- İsmimin yanlış söylenmesine çok kızıyorum.
- Ali kendisine şaka yapılmasından nefret eder.

3 İşaretleyelim

Hangisi Edilgen?

- Ali senin sözlerine alındı bence.
 Geçen ay okulumuza yirmi adet bilgisayar alındı.
- Bu fotoğraf iki yıl önce bir dağ köyünde çekildi.
 En iddialı sporculardan biri son anda yarışmadan çekildi.
- Haydi biraz yürüyüş yapalım, açılınız.
 Bankalar saat kaçta açılıyor?
- Bu kilimlerin hiçbiri makine örgüsü değil, hepsi elde dokundu.
 Lütfen sergideki eserlere dokunmayınız.
- Dedem anneanneme kızıp söylene söylene odadan çıktı.
 Söylenecek bir şey yok. Her şey çok güzel.
- Dinleyicilerden biri öne atılarak söz istedi.
 Ne yazık ki her gün tonlarca kağıt çöpe atılıyor.
- TEMA Vakfı'nın son etkinliğinde çevre temizliği yapıp ağaç dikildi.
 Lütfen önümde dikilme, televizyonu göremiyorum.
- Belediye Başkanı deprem bölgesine giderek incelemelerde bulundu.
 Belediyenin kazı çalışması sırasında çok sayıda antik heykel bulundu.
- Bu antika çay takımının taşınırken kırılmaması için dikkatlice sarılması lazım.
 Haydi birbirinize sarılıp barışın artık.
- Çocuklar yine bir yere saklandı galiba.
 Çalıntı bilgisayarlar bodrum katındaki bir depoda saklanıyormuş.

4 İşaretleyelim

- A: Kolyen çok güzelmiş, yeni mi aldın?
B: Ben almadım, doğum günümde _____.
 hediye etti hediye edildi
- A: Toplantı bitti mi?
B: Hayır, hala _____.
 devam ediliyorlar devam ediyorlar.
- A: Gül Hanım, muhasebe dosyalarını ne yaptınız?
B: Onları merkez şubeye _____, efendim.
 gönderildim gönderdim
- A: Nerede kaldın, ağaç oldum burada!
B: Arabam otoparka _____, onunla uğraştım.
 çekmişler çekilmiş
- A: Kardeşin nasıl?
B: Dün arabası _____, bu yüzden morali çok bozuk.
 çaldılar çalındı
- A: Bu gürültü de ne böyle?
B: Yandaki apartmanda tamirat _____.
 yapılıyor yapılıyor
- A: Geçen haftaki soygunu duydun mu?
B: Evet, maalesef hırsızlar hala _____.
 yakalanamamış yakalayamamış
- A: Akşamki partiye neden gelmiyorsun?
B: Çünkü kimse beni _____.
 davet edilmedi davet etmedi
- A: Buyurun, sorun nedir?
B: Bu listede soyadım yanlış _____.
 yazmışsınız yazılmış
- A: Maç nasıldı, kazandınız mı?
B: Maalesef hakem maçı _____, çünkü hava çok yağmurluydu.
 ertelendi erteledi
- İzmir ili ve çevresi 4.2 büyüklüğünde bir depremle _____.
 sarıldı sarsıldı
- Mezuniyet balonuz nerede _____?
 yapacaksınız yapılacak

7.2 Onlarsız Olmuyor

7 Yeniden yazalım

- O konuda Başbakanlık tarafından bir açıklama yapılmadı.
- Tiyatrocular seyirciler tarafından ayakta alkışlandı.
- 'Çalikuşu' adlı roman Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılmıştır.
- Bu yetenekli gençlerin eğitim masraflarının hepsi bizim tarafımızdan karşılanacak.
- Bu dilekçe bize sizin tarafınızdan gönderilmedi.
- Orman yangını köylüler tarafından elbirliğiyle söndürüldü.
- Ünlü şarkıcı tarafından son albümünün tüm geliri Kimsesiz Çocuklar Vakfı'na bağışlandı.
- Aladağlar'daki bir mağarada mahsur kalan genç kurtarıldı.
- Büyükşehir Belediyesi tarafından otobüs ücretlerine zam yapılacaktı.
- Türkçe öğretmeni Ayşe Arsoy öğrenciler tarafından sevilir.
- Altın Koza Film Festivali'nde 'Ulak' adlı film birinci seçildi.
- Duyduğuma göre Tessa İnşaat'ın muhasebe kayıtları müfettişler tarafından inceleniyormuş.

8 Eşleyelim

- Para Lidyalıları tarafından bulunmuştur.
- Gerçeğe en yakın dünya haritası Piri Reis tarafından çizilmiştir.
- Ütü masasının ilk modeli Afrikalı bir ev hanımı tarafından tasarlanmıştır.
- Tarihteki ilk fotoğrafçı Joseph Niepce tarafından çekilmiştir.
- Güneş takvimi Mısırlılar tarafından bulunmuştur.
- Anadolu'daki ilk uygarlık Hititler tarafından kurulmuştur.
- Aya ilk kez Neil Armstrong tarafından ayak basılmıştır.
- İlk telefon konuşması Alexander Graham Bell tarafından yapılmıştır.

7.3 İcat Edildi Ama...

9 Tamamlayalım

1. -irilmemeli	5. -tılıyor
2. -tıldı	6. -tirildi
3. -tılacak	7. -tınıldı
4. -tılıyor	8. -inilmesi

10 Tamamlayalım

1. -şınıldı	7. -üştürülmedi
2. -tti	8. -üştürmedi
3. -tıldı	9. -üştürülmedi
4. -laştı	10. -üştü
5. -laştırdı	11. -üştürdü
6. -laştınıldı	12. -üştürüldü

11 Dinleyelim, işaretleyelim

Gereksiz İcatlar Yarışıyor

Ses Kaydı

Gereksiz İcatlar Yarışıyor

Bir İngiliz yayın kuruluşu en gereksiz icadı yapanları "En Utanç Verici İcat" başlığıyla yayınlamayı öneriyor. Yarışmanın sonucunda dereceye giren icatlar basında "Utandıran İcatlar" başlığıyla yer alacak. Yarışmanın amacı pek belli değil. Aklını, fikrini ve zamanını böyle gereksiz icatlara harcayan insanlar teşvik mi ediliyor, yoksa o insanlarla dalga mi geçiliyor, orası biraz karışık. Yorum okuyuculara bırakılıyor.

Bir gazete de 19 ve 20. yüzyılın gereksiz icatlarını listeleyerek mucitlerini yarışmaya çağırdı. Gazetede icatlardan bazı örnekler de verildi. Bu örneklerden biri **Ağırlıkla Uyandırma Cihazı**... Cihaz sabahları uyanmayan insanların yavaş yavaş uyandırılması için tasarlanmış. Cihaz

küçük ağırlıklardan oluşuyor ve yatağın üstünde asılı duruyor. Saati gelip de yataktaki kişi uyanmazsa ağırlıklar yavaş yavaş düşmeye başlıyor.

Bir diğer buluş sanınız yemekte ağız şapır-datılmasına dayanamayan biri tarafından yapılmış. Adı **Şapırdamayı Önleme Cihazı**. Kullanımı oldukça zahmetli ve bu yüzden de gerçekten gereksiz bir buluş. Cihaz çeneye takılıyor ve ağızdan ses çıkmasını tamamen önüyor. Evet, cips yerken gürültü çıkarmıyorsunuz ama konuşma sesinizin duyulması da mümkün olmuyor.

Bu iki buluş size tuhaf mı geldi? O zaman bir de şunu dinleyin: **Kartal'la Giden Balon**. Evet, yanlış duymadınız. Bir balon uçurmak için önce bir kartal yakalamanız gerekiyor. Sonra kartalı balonun önündeki özel alana koyuyorsunuz ve kartal uçtukça balon da gitmeye başlıyor.

Gazetenin listesinde daha akla yatkın buluşlar da var. Bunlardan biri **Sevgili Eldiveni**. Tahmin edebileceğiniz gibi bu eldiveni sevgililer aynı anda kullanabiliyor ve soğukta el ele dolaşarak romantizm yaşayabiliyorlar. Bu romantik icat gereksiz de olsa diğerlerinin aksine artık pek çok mağazanın vitrinini süslüyor.

	Var	Yok
1. Düzenlenecek yarışmanın adı	☒	☐
2. Yarışmadaki ödüller	☐	☒
3. Yarışmanın jürisi	☐	☒
4. Gazetedeği icatların mucitleri	☐	☒
5. Gazetedeği icatların işlevleri	☒	☐
6. İcatlar hakkında uzman görüşleri	☐	☒

	Doğru	Yanlış
1. Yarışmanın amacı gereksiz icatların mucitlerini desteklemek.	☐	☒
2. Yarışmanın tüm katılımcıları gazetelerde yer alacak.	☐	☒
3. Bir gazete 19. ve 20. yüzyılın gereksiz icatlarını listeledi.	☒	☐
4. 'Sevgili eldiveni'ni bazı mağazalarda bulabilirsiniz.	☒	☐

12 Tamamlayalım

- Toplantıda çalışanlara %15 zam yapılması _____.

☐ kararlaştırdılar	☒ kararlaştırıldı
☐ kararlaştırdı	☐ kararlaşıldı
- O ayakkabı atölyesinde dokuz-on yaşlarındaki çocuklar _____.

☐ çalıştırdı	☐ çalıştırılıyor
☒ çalıştırılmıyormuş	☐ çalıştırılmıyormuş
- Polis boş bir arazide bulunan çalıntı arabadaki parmak izlerini _____.

☐ araştırılmıyormuş	☒ araştırılmıyormuş
☐ araştırmış	☐ araştırılmış
- Ünlü söz yazarı, bir söylentiye göre, bu şarkının sözlerini kendi yazmayıp asistanına _____.

☐ yazmış	☐ yazdırılmış
☒ yazdırmış	☐ yazdırtmış
- Onun belediye başkanlığı döneminde şehirdeki kaçak inşaatlar _____.

☒ durmuş	☐ durulmuş
☐ durdurmuş	☐ durdurulmuş
- Gümrük görevlileri tarafından yolculara bütün bavulları _____.

☒ açıldı	☐ açıldı
☐ açtırdılar	☐ açıldı

13 Okuyalım, yerleştirelim, işaretleyelim

Kağıdın Hikayesi

	Doğru	Yanlış
1. İlk kağıt balmumundan yapılmıştır.	☐	☒
2. Kağıt, korunabilmesi ve taşınabilmesi kolay bir ürün olduğu için bilginin yayılmasında etkili bir araç olmuştur.	☒	☐
3. Kağıdın asıl mucidi Çinli bir saray görevlisidir.	☒	☐
4. Kağıt MS 610 tarihine kadar sadece Çin'de üretilmiştir.	☒	☐
5. Avrupa'daki ilk kağıt imalathanesi İspanyollar tarafından açılmıştır.	☒	☐
6. Dijital teknolojideki ilerlemeler nedeniyle kağıda ihtiyaç azalacaktır.	☐	☒
	Var	Yok
1. Kağıdın bulunuşundan önce yazı için hangi araçlar kullanılmıştır?	☒	☐
2. Kağıdın hammaddesi nedir?	☒	☐
3. Ts'ai Lun'u kağıt üretme tekniğini nasıl bulmuştur?	☐	☒
4. Japonlar kağıt üretimine hangi tarihte başlamıştır?	☒	☐
5. Kağıt, Avrupa'ya ne zaman ve nasıl geçmiştir?	☒	☐
6. Johan Gutenberg kimdir?	☐	☒

8. Tabiat Ana

8.1 Hayvanlar Alemi

1 Tamamlayalım

1. -an	12. -makta olan
2. -an	13. -an
3. -an	14. -an
4. -ecek olan	15. -an
5. -mekte olan	16. -en
6. -an	17. -an
7. -acak (olan)	18. -an
8. -yacak (olan)	19. -an
9. -an	20. -yen
10. -an	21. -an
11. -acak (olan)	22. -mayan

2 Yerleştirelim

1. konuşan	7. yapılacak	13. alacak
2. soyan	8. katılacak	14. alamayan
3. çeviren	9. okuyan	15. olacak
4. girecek	10. satılacak	16. olacak
5. veren	11. ilgilenecek	17. dinlemekte olan
6. bilinen	12. gelenler	18. yapmış olan

3 Okuyalım, işaretleyelim

En Tehlikeli Koleksiyon

	Doğru	Yanlış
1. Atamer'in yılanlara olan ilgisi onu bir pilton almaya itti.	☐	☒
2. Atamer çeşitli nedenlerle dünyada satışı yasaklanmış hayvanları satıyor.	☐	☒
3. Atamer, ilk yılanına sahip olduğunda hayvanlar hakkında bilgisi olan biriydi.	☒	☐
4. Atamer'in soğukkanlı hayvanları sevme nedeni, onların milyonlarca yıldır var olmaları.	☒	☐

	Var	Yok
1. Atamer'in koleksiyonunda yer alan hayvan sayısı	☐	☒
2. Atamer'in koleksiyonunda yer alan hayvanların özellikleri	☒	☐
3. Atamer'in koleksiyonu hakkındaki düşünceleri	☒	☐
4. Atamer'in sürüngenler hakkındaki bilgileri	☐	☒
5. Atamer'in soğukkanlı hayvanlar hakkındaki düşünceleri	☒	☐

8.2 Doğayla İç İçe

4 Tamamlayalım

1. -tiğin	14. -diğimiz /tığımız
2. -tiğin	15. -diğin
3. -diğin	16. -madığının
4. -duğun	17. -yacağım
5. -miş	18. -inan
6. -diğinin	19. -mekte olduğunuz
7. -diğin	20. -diğimiz
8. -yeceğimiz	21. -ülen
9. -acağımız	22. -müş olduğunuz
10. -yeceğin / tiğin	23. -eceğimizin
11. -ilmeyen	24. -ılan
12. -eceğimiz	25. -diğimiz
13. -işveriş	26. -diklerimi

5 Tamamlayalım

1. -an	8. -en
2. -me	9. -en
3. -ilen	10. -yen
4. -dikleri	11. -ilmakta olan
5. -yan	12. -miş
6. -yen	13. -anlarını
7. -yan	14. -ecekleri

6 Eşleyelim

1. 3	11. 19
2. 1	12. 16
3. 4	13. 20
4. 2	14. 11
5. 9	15. 18
6. 5	16. 15
7. 6	17. 13
8. 8	18. 14
9. 7	19. 12
10. 10	20. 17

7 Yeniden yazalım

- Bana aldığınız hediyeyi çok beğendim.
- Radyoda dinlemekte olduğumuz şarkıyı çok seviyorum
- Bugünlerde yapmakta olduğum araştırmanın bilim dünyasına çok önemli katkıları olacağına inanıyorum.
- Gelecek ay gireceğim sınavların sonuçları Ekim'de açıklanacak.
- Dün akşam gittiğimiz konser çok sıkıcıydı.
- İşine yaramayan kağıtları geri dönüşüm kutusuna at.
- Evden çıkmadan sana yazdığım notu masanın üzerine bıraktım.
- Sizden öğrendiklerimi hayatım boyunca kullanmaya çalışacağım.
- Kendimi kötü hissettiğim günlerde açık havada yürüyüş yaparım.
- Şu anda önünden geçmekte olduğumuz bina eski meclis binasıdır.
- Az sonra size yapacağım sunum şirketimizin geçtiğimiz üç ayki ekonomik durumuyla ilgili.

8.3 Ne Yaptık Biz?

8 Tamamlayalım

1. -maz	8. -ar
2. -yecek	9. -maz
3. -erleri	10. -idlecek
4. -en / ldlen	11. -er / ır
5. -arlarından	12. -en
6. -dik	13. -ir
7. -er	14. -maz

9 Yerleştiririm

- Uyur gezer
- olur olmaz
- bilir bilmez
- okur yazar
- Konar göçer

10 Eşleyelim

1. 4	7. 10
2. 7	8. 8
3. 12	9. 3
4. 11	10. 9
5. 1	11. 6
6. 5	12. 2

11 Tamamlayalım

1. -diğim	8. -diğim
2. -en	9. -duğum
3. -diğim	10. -diğim
4. -diğim	11. -en
5. -tiğim	12. -diğim
6. -tiğim	13. -diğim
7. -diğim	14. -tiğim

12 Tamamlayalım, işaretleyelim

Gezegemimiz İçin Son On Yıl!

Ses Kaydı

Gezegemimiz İçin Son On Yıl!

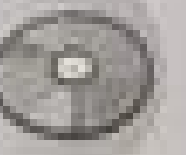
Gezegemimizi korumak için yıllanımız sayılı ! Ömer Madra'nın anlattıklarına bakılırsa durum gerçekten de çok vahim. Madra'ya göre küresel ısınma felaketine dur diyecek son kuşak biziz. 10 yıl sonra bambaşka bir dünyada yaşıyor olacağız.

10 yıldır küresel ısınma konusunda insanları bilinçlendirmeye çalışıyorsunuz.

Elbette. Bilim insanlarının söylediklerine inanıyorum ve onların söylediklerine göre benden sonraki kuşağın bunu düzeltme şansı yok. Son kuşak biziz. NASA'dan James Hansen'a göre 10 senemiz var ve bu iyimser bir yaklaşım. İklim değişikliğini dünyaya ilk duyuran, küresel ısınma olgusunu, arkadaşlarıyla birlikte ilk gündeme getiren insan Hansen. Diyor ki: "Böyle giderse, 10 yıl sonra başka bir gezegenden bahsedeceğiz."

James Hansen'in bahsettiği nasıl bir dünya?

Tek kutuplu bir dünya. Kuzey Buz Denizi'nin uzaydan çekilmiş fotoğraflarında artık bir buz denizi göremeyeceğiz. Sadece Güney Kutbu'nda göreceğiz. Hansen "1 milyon yıldan beri dünya en sıcak noktasına çok yaklaştı," diyor. Bu tür bilimsel raporları nasıl dikkate almamız? Dünya bu boyutlarda bir sıcaklık görmemiş ki! Öngöründe bulunacak, modelleme

yapacak veriye sahip değiliz bu durumda. Belki de iyi olur!.. Hoş, iyi olacağını sanmam ya!..

Dünyanın bu duruma gelmesinde bireysel olarak bizler mi suçluyuz?

Hep tüketelim, inşaatlar yapalım, bahçeleri, ısıtalım, hatta göğü ısıtalım istiyoruz. Böylece de sorumluluktan kaçıyoruz. Bilim dünyasında etkili isimler arasında daha kötümser olanlar, hatta "Artık çok geç," diyenler de var.. Ama, küresel iklim değişikliği, tüm dünyanın üstüne bir tsunami gibi geliyor aslında. Ne kışlar kışa benziyor, ne dağlar dağa benziyor. Her tarafı seller götürüyor. Ama, bütün bunlara rağmen olayı kabullenmiyoruz ve en büyük suçumuz bu.

Daha kötü senaryolar da var yani...

James Lovelock'a göre iş isten geçti ve dolayısıyla bedeli ödenecek. "Neredeyse insansız bir dünya olacak," diyor. Yani tümüyle yok olmayacak ama 6.5 milyardan sadece kuzey kutbunda 500 milyon kadar insan kalacak. Geri kalanı kuraklık, sel veya açlık nedeniyle ölecek. Kuzey Kutbu serin ve vaha gibi olacak diyor. Ayrıca, "Bu yüzyıl bitmeden bunu göreceğiz," diyor. Bu, yetkili bilim insanları arasında benim gördüğüm en kötümser yaklaşım.

Peki bu röportajı okuyanların kendi çabalarıyla yapabileceği şeyler yok mu?

Elbette var. Örneğin elektrikli aletlerini kullanmadıkları zaman biraz zahmet edip fişi prizden çeksinler. Kışın domates yemesinler yazın yensinler ki seralarda domates yetiştirilmesin. Yani her şeyi zamanında tüketinler. Yüzde 75 daha az enerji harcayan ampulleri tercih etsinler. Göğü ısıtmak kadar çılgınca bir şey olamaz. Kafelerin bahçelerindeki o gazlı, şemsiye şeklindeki ısıtıcıları kullanmasınlar.

Tüm bu tehlikeleri duyduktan sonra herkesin daha dikkatli olacağına inanıyorum. Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

1. olanlar / diyenler	6. Verdiğiniz
2. atan	7. bulunacak / yapacak
3. kalanı	8. bahsettiği
4. harcayan	9. söylediklerine
5. olacağına	

	Doğru	Yanlış
1. Tüm bilim adamları "Gezegeneğimiz için yapılabilecek bir şey kalmadı" diyor.	☐	☒
2. Ömer Madra'ya göre, dünyanın bu hale gelmesinde bizim suçumuz yok.	☐	☒
3. Ömer Madra'ya göre tehlikeye engel olmak için yapılacak bir şeyler var.	☒	☐
4. Ömer Madra kendi çalışmalarının sonuçlarını anlatıyor.	☐	☒

1. 2	3. 1
2. 1	4. 2

13 Tamamlayalım

1. -diğim	12. -en
2. -tığın	13. -diğiniz
3. -an / en	14. -duğumuz
4. -emeyeceğin	15. -liyebileceğin
5. -ecek	16. -tığın
6. -en	17. -dileceğim
7. -an	18. -makta olduğum
8. -tığımız / dığımız	19. -nacak
9. -mayan	20. -diğini
10. -yan	21. -mez
11. -an / mayan	22. -mez

9. Sinema Dünyası

9.1 Başlıyor!.. Başlıyor!..

1 Eşleyelim, tamamlayalım

1. inşa ettiği zaman	6. geldiğinde
2. geldiğinde	7. bastığında
3. yazdığında	8. yaptığı zaman
4. keşfettiğinde	9. öldüğünde
5. bulunduğunda	10. uğradığında

2 Eşleyelim, tamamlayalım

1. -acağı zaman	5. -acağın zaman
2. -diklerinde	6. -duğunda /duğunda
3. -diğında	7. -duğümde
4. -madığım zaman	8. -diği zaman

3 İşaretleyelim

- Bu filmi her ____ çocukluğumu hatırlarım.
 izlediğimde izlediğim zaman
- Eşimle ____ ikimiz de üniversiteden mezun olmak üzereydik.
 tanıştığım zaman tanışacağımız zaman
- Tam tren hareket ____ yetişebildim.
 ettiği zaman edeceği zaman
- Gece yarısı tam uykuya dalmışken telefon çalmaya ____ yatağından büyük bir korkuyla uyandı.
 başladığı zaman başlayacağı zaman
- Onu son ____ çok mutsuz görünüyordu.
 gördüğüm zaman gördüğümde
- Gelecek sefer odama ____ lütfen kapıyı çal.
 girdiğin zaman gireceğin zaman

4 Yeniden yazalım

- Öğretmen sınıfa girdiğinde / girdiği zaman bütün öğrenciler ayağa kalktı.
- Konuşmacı, konuşmasını bitirdiğinde / bitirdiği zaman salondaki herkes onu ayakta alkışladı.
- Sen eve geldiğinde / geldiğin zaman ben hala yoldaydım.
- Öğrenciler, yabancı dili öğrenmeyi çok istediklerinde / istedikleri zaman başarılı olurlar.
- Ders çalıştığım da / çalıştığım zaman televizyonu kapatırım.
- Bence bu kitabı okuyup bitirdiğinde / bitirdiğin zaman hayata bakışın değişecek.
- Bir gün İstanbul'a gittiğimde / gittiğim zaman mutlaka Topkapı Sarayını ziyaret edeceğim.
- Doktora gideceğimde / gideceğin zaman arayıp randevu alman gerek.

5 Yanıtlayalım

- Türkçe öğrendiğim zaman / öğrendiğimde
- İşe başladığım zaman / başladığımda
- Spor yapmaya başladığım zaman / başladığımda
- Koştüğüm zaman / koştduğumda
- Acıktığım zaman / acıktığımda
- Yağmur yağdığı zaman / yağdığında
- Hasta olduğumuz zaman / olduğumuzda
- Susadığım zaman / susadığımda

6 Tamamlayalım

1. -duğunu / -tiğini / -diğini
2. -diğini / -tiğini
3. -ip / -mediğini
4. -tiğini
5. -ip / -mediğini
6. -tiğini / -diğini
7. -yip / -mediğimi
8. -up / -mediğimi
9. -üp / -mediğini / -ip / -mediğini
10. -tüğünü / -eceğini / -yip / -mediğimi / -mediğimi

7 Okuyalım, sıralayalım, tekrar yazalım

İş Görüşmesi

- * Müdür sekreter adayına bilgisayar kullanıp kullanmadığını sordu.
- * Sekreter adayı kullandığını söyledi.
- * Müdür, sekreter adayına daha önce bir yerde çalışıp çalışmadığını sordu.
- * Sekreter adayı, Fırat Şirketler Grubu'nda beş yıl çalıştığını söyledi.
- * Müdür, sekreter adayına İngilizce bilip bilmediğini ve o mektubun şimdi çevirisini yapıp yapamayacağını sordu.
- * Sekreter adayı yapabileceğini söyledi.
- * Sekreter adayı, müdürden ne kadar ücret alacağını söylemesini rica etti.
- * Müdür, diğer adaylarla görüşükten sonra, onu tekrar arayacaklarını ve bu konuyu o zaman görüşeceklerini söyleyip sekreter adayına iyi günler diledi.

8 Okuyalım, sıralayalım

Philemon ve Baukis

1. Paragraf B
2. Paragraf E
3. Paragraf D
4. Paragraf A
5. Paragraf F
6. Paragraf C

10.3 Gizemli Olaylar

9 Tekrar yazalım

1. Müdür bize bu akşam mesaiye kalmamız gerektiğini söyledi.
2. Burak, arkadaşlarına çok işi olduğunu, onlarla sinemaya gelemeyeceğini söylemiş.
3. Sen her zaman çok çalışmam gerektiğini söylüyorsun.
4. Doktor, hastasına o ilaçları zamanında kullanması gerektiğini, gereken tahlilleri yaptırmasının gerekli olduğunu söylüyor.
5. Ben, size bir hafta sonra sınavınızın olduğunu, çok iyi hazırlanmanız gerektiğini söylemişim.
6. Çocuk, annesine tabağındakilerin hepsini bitirmek zorunda olup olmadığını soruyor.
7. Ayşe ve Hülya, bana göre Mehmet'i aramalarının gerekli olup olmadığını sordular.
8. Adam, bankadaki görevliye o anda yanında para olmadığını, ödemeyi hemen yapmasının gerekli olup olmadığını sordu.
9. Otogardaki görevli, telefonda bana biletimi otobüs kalkmadan yarım saat önce almam gerektiğini söyledi.
10. Aslı, Yiğit'e akşama kadar raporları bitirmesi gerektiğini, dinlenmek için vakitlerinin olmadığını söylemiş.
11. Deniz, son zamanlarda başının çok ağrıdığını, bir doktora girmesi gerektiğini söylemiş.

10 Dinleyelim, işaretleyelim

Pandora'nın Kutusu

Ses Kaydı

Pandora'nın Kutusu

Güzeldi, akıllıydı, yetenekliydi, çekiciydi, bilgilydi, zarıftı, soyluydu Pandora. Onun Zeus'un buyruğu üzerine yaratıldığı bile söylenir. Zeus geçinmesi kolay bir tanrı değil. Doğrusunu söylemek gerekirse Pandora, Zeus'un insan soyuna oynadığı yeni bir oyundur.

Bir mitostan, Zeus'un insanoğlunu bir yolunu bulup mutlaka cezalandırmak istediğini öğreniyoruz. Prometheus ateşi insanın emrine verip bütün tasanlarını çıkmaza sokmuştur. Zeus insanoğlunun başına gelebilecek kötülüklerin tümünü Prometheus'un bir kasaya kilitletiğini, kasayı mühürlendiğini de bilir. Aklına bir fikir gelir; Epimetheus'a, Prometheus'un kardeşine, gelin olarak gönderir güzel Pandora'yu. Tepeleme kötülüklerle dolu, mühürlü kasayı da kızın yanına verir, bu güzelim hazinenin çeyiz olarak kabul edilmesini ister.

Prometheus, Zeus'tan hiçbir armağan kabul etmemesi konusunda kardeşini önceden uyarmıştır. Gelgelelim, zavallı Epimetheus, Pandora'nın güzelliğine öylesine kapılır ki, kardeşinin öğütlerini unuttur, onunla evlenir.

Pandora'ya da bu giz dolu kutuyu açmamasını söylemiştir. Ne var ki Pandora doğuştan biraz meraklıdır. Günün birinde içindeki merakı karşı koyamaz artık kutuyu açar. İşte o zaman insanın başına gelebilecek uğursuzlukların tümü (savaşlar, ölümler, acılar, hastalıklar) dışarı uçuverir. Bu insanoğlunun başına gelen en büyük felakettir.

Yine de bu öykünün mutlu bir yanı vardır, kutuda tek bir şeyin kaldığına uçmadığına inanılır: O da umuttur. Taa baştan beri, en acımasız sorunlara katlanmada, insanoğlunun tek desteği umut olmuştur.

	Var	Yok
1. Pandora'nın kişisel özellikleri	☒	☐
2. Prometheus'un kötülükleri bir kasaya kilitlemesi	☒	☐
3. Prometheus'un Zeus'un tüm planlarını bozması	☐	☒
4. Epimetheus'un ağabeyinin tavsiyesine uymaması	☒	☐

"Pandora, Zeus'un insan soyuna oynadığı yeni bir oyundur."

- Lütfen beni oyalama; çalışıyorum, oyun oynamıyorum.
- Tatilde can sıkıntısından bir sürü oyun oynadık.
- Aslında beni bu kadar kolay kandıramazdınız; bana oyun oynadınız.
- Oyun oynamak sanıldığı gibi basit değil, ciddi bir eylemdir.

"Ta baştan beri en acımasız sorunlara katlanmada insanoğlunun tek desteği umut olmuştur."

- Bu sene şanssızlığım yüzünden sorunlarım ikiye katlandı.
- Şirketin kârı katlanarak artıyor.
- Her şeye katlanırım, sensizliğe asla!
- Onun gelişile mutluluğum ikiye katlandı.

"Bu insanoğlunun başına gelen en büyük felakettir."

- Pandora'nın merakına yenilip kutuyu açması.
- Zeus'un kötülüklerle dolu kutuyu çeyiz olarak göndermesi.
- Kutunun içinde hiç iyi bir şeyin bulunmaması.

11 Tekrar yazalım

1. Programın sunucusu konuğa "Az vaktimiz var son cümlelerinizi söylemeniz gerekiyor." dedi.
2. Kantinciye "Bir tost istiyorum." dedim.
3. Kardeşim "Yanna kadar ödevimi bilirmem gerekiyor, sessuz olun!" dedi.
4. Diyetisyen "Kilo vermen için diyetle birlikte spor yapmalısın." dedi.
5. Pelin, "Yorgunum, dinlenmeliyim." dedi.
6. Avukat, hakime "Müvekkilim suçsuz ve tanıkların dinlenmesi gerekiyor." dedi.

- Eşim, "Duvarlar çok kirli, badana yapmamız gerek." diyor.
- Dişçi, "Şeker dişler için zararlı ve az yemelisiniz." dedi.
- Satıcı, "Çamaşır makinesini kullanmadan önce kullanma kılavuzunu okumalısınız." dedi.
- Annesi, çocuğa "Yemekten önce ellerini yıka." dedi.
- Müdür, "Ekonomik sıkıntılar nedeniyle fabrikadan eleman çıkartılması gerekiyor." dedi.
- Güner, "Çok uykusuzum, erkenden yatıp uyumalıyım." diyor.

12 Tamamlayalım

1. -diğini	6. -up / -mayacağımızı
2. -diğimizi / -mediğimizi	7. -maması / -tiğini
3. -duğunu	8. -meleri / -liğini
4. -duğunuzu	9. -ip / -mediğini
5. -up / -madığını	10. -ip / mediğini

13 Tamamlayalım

-tıklarını	-tiklerini
-madığını	-tıklarını
-duklarını	-tiklerini
-diklerini	-ildiğini
-duklarını	

11. Bugün Bayram

11.1 İyi Bayramlar!

1 Tamamlayalım

1. -yacakları için	5. -duğu için / -duğundan
2. -duğum için	6. -duğum için
3. -mek için	7. -madığı için / -madığından
4. -mediğim için / -mediğimden	8. -medikleri için

3 Yeniden yazalım

- Yemeği yaklığın için dışarıda yemek zorunda kaldık.
- Baş balerin bileğini burktuğu için / burktuğundan bu akşamki gösteri iptal edildi.
- 3 gün sonra bayram olduğu için tüm derslikleri bayrak ve balonlarla süsledik.
- Kapıyı açmaya çalışırken anahtarı kırdığım için anahtarcı çağırmak zorunda kaldım.
- Bu hafta maçımız olmadığı için / olmadığından antrenman yapmak istemiyoruz.
- Bu evde ısınmadığımız için yeni bir eve taşınmaktan başka çaremiz yok.

4 Yeniden yazalım

- Yarın bayram olduğu için annem baklava yapıyor.
- Kursu bitirip ülkesine döneceği için Martina için bir veda partisi düzenlemeye karar verdik.
- Televizyonum bozuk olduğu için 2 aydır sevdiğim dizileri seyrede miyorum.
- Küresel ısınma gün geçtikçe arttığı için buzullar büyük bir hızla eriyor.
- Gözlüğümü evde unuttuğum için tahtaya yazılanları okuyamıyorum.
- Uzun süredir Türkiye'de yaşadığı için Haako Türk geleneklerini çok iyi biliyor.
- Kızı bu hafta sonu evleneceği için Fatma Hanım çeyiz sandığındakileri yıkayıp ütüledi.
- Yükseklik korkum olduğu için evin terasına çıkamıyorum.

5 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

Bolluğun Tatlı Aş: Aşure

	Var	Yok
1. Aşurede hangi malzemelerin kullanıldığı	☒	☐
2. Aşure yapmanın kolay bir iş olup olmadığı	☒	☐
3. Aşurenin ne tür bir yiyecek olduğu	☒	☐
4. Aşurenin yapım aşamaları	☒	☐
5. Günümüzde aşure yapmanın neden daha zor olduğu	☒	☐

1. istediği için	3. dinmediği için
2. olduğu için	4. çok malzeme konduğu

6 Yerleştirelim

kurtuluş günü	tören korteji
saygı duruşunda	fenner alayı
milli marş	şenlik

11.2 Kutlu Olsun

7 Okuyalım, işaretleyelim

Çocuğunuz Bayram Coşkusunu Hissetsin

	Doğru	Yanlış
1. Bayramlar çocuklara yardımlaşma ve paylaşım gibi önemli değerlerin öğretilmesi için bir fırsat olarak değerlendirilebilir.	☒	☐
2. Çocuğa çeşitli hayat derslerinin bayram sırasında verilmesi daha etkilidir.	☒	☐
3. Anne babalar harçlıklarını nasıl harcayacakları konusunda çocuklarını yönlendirmelidir.	☐	☒
4. Bir bayram planı yapılması çocuğun kendini değerli hissetmesini sağlar.	☒	☐
5. Bayramda çocukları sınırlamamak, onlara özgürlük tanımak gereklidir.	☒	☐

	Var	Yok
1. Çocukların bayramda kazanabileceği değerler	☒	☐
2. Bayramların çocukların arkadaşlık ilişkilerine etkileri	☐	☒
3. Çocuğa verilen bayram harçlığının ne kadar olması gerektiği	☐	☒
4. Bayramların anne-baba-çocuk ilişkileri açısından önemi	☒	☐
5. Anne-babanın insani değerler konusunda çocuğa örnek olması gerektiği	☒	☐
6. Bayramlarda ailece yapılan akraba ziyaretleri	☒	☐

8 Tamamlayalım

- diğinden dolayı
- eçeğinden dolayı / -ecek diye
- duğumdan dolayı
- madığından dolayı
- diğinden dolayı / -mesi nedeniyle
- uşacak diye
- diğinden dolayı
- kadiğımdan dolayı
- diğimden dolayı
- diğinden dolayı
- tiğinden dolayı
- madığından dolayı / -maması nedeniyle / sebebiyle

10 Yerleştirilim

Haklılık Günü

anlamadığım için
yardım etmiyorum diye
yaşadığımdan dolayı
gelmemen nedeniyle
görüştüğümüzden dolayı
yaşlılığından dolayı

11.3 Nice Yıllara

11 Tamamlayalım

1. -tığım	9. -diğine
2. -madığına	10. -acağından
3. -mamıza	11. -eceğini mi
4. -diğine	12. -deceğine
5. -deceğine	13. -diğine
7. -eceğime	14. -memesine
8. -tığım	15. -eceğine

12 Yerleştirilim

1. gelmesini	6. gördüğünü
2. bırakılmasına	7. konuşmalarını
3. yapacağını	8. tanıştığımı
4. vermeyeceğinden	9. konuşmamızda
5. yakınmasından	10. sevdiğine

14 Yerleştirilim

1. hazırlamalarına	6. olacağınıza
2. katılacağıma	7. unuttuğuna
3. gördüğüme	8. anlattığıma
4. geçireceğine	9. yalan söylemene
5. giydiğime	10. yapmayı

15 İşaretleyelim

- Hemen eve dönmem lazım çünkü dışarı çıkarken ütünün fişini _____ unuttum!
 çektiğimi çekmeyi
- Al! Sen Ayşen'in _____ bilmiyor musun?
 evlendiğini evlenmesini
- İşten _____ pişman mısın?
 ayrıldığına ayrılmaya
- Çocuklar, beni _____ ne kadar sevindim, bilemezsiniz...
 ziyaret ettiğinize ziyaret etmenize
- Üniversiteyi _____ çok sevindim, hayırlı olsun.
 kazandığına kazanmana
- Parayı onun _____ gerçekten inanıyor musunuz?
 çaldığına çalmasına
- Maalesef araba _____ bilmiyorum.
 kullandığımı kullanmayı
- Hepinizin sınavda çok başarılı _____ eminim.
 olacağınıza olmanıza
- Onun buraya kadar gelip bize _____ üzüldük doğrusu.
 uğramadığına uğramamasına
- Yakında yeni bir araba _____ düşünüyorum.
 alacağımı almayı
- Yeliz'in bu hediyeye _____ hiç şüphem yok.
 bayılacağından bayılmasından
- Öğretmen önceki derste origami _____ öğretti.
 yaptığını yapmayı

- Eyvah! Senden aldığım CD'yi _____ unuttum.
 getirdiğini getirmeyi
- Senin bu _____ çok içerledim.
 yaptığına yapmana
- Bu olay karşısında böyle bir tepki _____ şaşırdım.
 verdiğine vermesine

16 Dinleyelim, İşaretleyelim

Sevgililer Günü Rehberi

Ses Kaydı

Sevgililer Günü Rehberi

Şubat ayı demek kırmızı güllerin, romantik şarkıların yani sevgililerin ayı demek. Yalnız olanlar yılın bu döneminden pek hoşnut olmazlar ama sevgililer gününde onlar da ister istemez bir sevgili bulduklarında onun için neler yapabileceklerini düşünürler mutlaka. Bir sevgilisi olanlar ise -en azından %50'si- bu özel günü en eğlenceli ve anlamlı şekilde geçirebilmek için ciddi bir çaba harcar. Siz hangi kategoriye giriyorsunuz bilmiyoruz ama açıkçası bu çok önemli değil. Eğer sevgilinizi yılın bir gününde hatırlıyorsanız bizce ilişkinizi gözden geçirmelisiniz.

Tıpkı anneler günü ya da babalar günü gibi sevgililer günü de artık klişe haline geldi. Sevgililer günü konseptindeki birçok şey ticarileşti veya başka nedenlerden dolayı anlamını yitirdi. Siz de böyle düşünüyorsanız bu güne bir farklılık katmalısınız. Sevgilinize bugün için birbirinden özel şeyler yapabilirsiniz. Fakat aklınıza yaratıcı fikirler gelmiyor ise korkmayın; biz, sevgililer gününe özel fikirlerimizle karşınızdayız.

Sevgilinize aşkınızı anlatmanın güzel yollarından biri tabii ki müzikten geçiyor. Daha önce denemediyse ya da cesaret edemediyse sevgiliniz ile birlikte bir karaoke gecesine katılıp aşkınızı bir şarkıyla anlatabilirsiniz. Hatta birazcık müzik bilginiz varsa onun için yazacağınız ufak bir şarkıyı hayatının sonuna kadar unutamayacağından eminiz.

Evet, bu önerimiz özellikle bayanlara. Bir erkeğin kalbine giden yolun midesinden geçtiğine inanıyorsanız sevgilinize özel bir yemek hazırlamak gayet iyi bir alternatif olabilir. Sürpriz bir akşam yemeğine veya sizin hazırladığınız kurabiyelere hayır diyebilecek bir erkek olduğunu düşünmüyoruz. Tabii ki sevgililer gününde kendisine müthiş bir yemek hazırlayan erkeği bulabilen bayanları da tebrik ediyoruz.

Eğer biraz el beceriniz var ise hamurdan veya kumaştan oyuncaklar, üç boyutlu kitaplar yapabilirsiniz. Karşınızdaki için özel olarak hazırladığınız bu hediyeler de bu gün için oldukça anlamlı olacaktır. Ya da küçük bir oyun yazıp kendi yaptığınız el kuklaları ile sevgilinize küçük bir gösteri sunabilirsiniz. Eminiz ki kalp şeklinde bir yastıktan daha ilginç olacaktır.

Hediyeleriniz için teknolojiye de yararlanabilirsiniz. Örneğin beraber çekilmiş fotoğraflarınızı bilgisayarda düzenleyerek 50 yıl sonraki hallerinizin benzerlerine dönüştürebilirsiniz. Hatta böyle bir fotoğraf albümü bile yapabilirsiniz.

Bunlar birkaç ipucu. Tabii sevgililer günü için başka alternatifler de yaratabilirsiniz. Ama unutmayın, önemli olan içine biraz kendinizi kattığınız ufak, güzel fikirler.

	Var	Yok
1. Sevgilisi olmayan kişilere Sevgililer Günü önerileri	☐	☒
2. Sevgililer Günü'nde gidilebilecek eğlence mekanları	☐	☒
3. Sevgililer Günü için hazırlanabilecek yemeklerden örnekler	☒	☐
4. Sevgililer Gününde verilebilecek hediyeler	☐	☐
5. Sevgililer Günü için hazırlanabilecek sürprizler	☒	☐

	Doğru	Yanlış
1. Sevgilinizi sadece Sevgililer Günü'nde hatırlıyorsanız ilişkinizi gözden geçirmeniz gerekir.	☒	☐
2. Sevgililer Günü anlamını yitirmiştir.	☒	☐
3. Sevgililer Günü'nü çeşitli yaratıcı fikirlerle özel bir hale getirebilirsiniz.	☒	☐

	Öneriliyor
Sevgiliyle karaoke gecesine katılmak	✓
Sevgiliye şiir yazmak	
Sevgiliye yemek pişirmek	✓
Sevgiliye pasta hediye etmek	
Sürpriz parti düzenlemek	
Kalp şeklinde bir yastık vermek	
El işi göz nuru bir hediye yapmak	✓
Sevgilinin fotoğrafını çerçeveletmek	
Size ait bir fotoğraf albümü yapmak	✓

12. İnsana Dair

12.1 Farklılıklara Rağmen

1 Eşleyelim

1. Sürekli diyet yaptığı halde	12 beni afflemedi.
2. Hiç sigara içmediği halde	5 neden ona evlenme teklif ettin ki.
3. Sürekli çalıştığı halde	8 her gün Türkçe gazeteler alıyor.
4. Yerine getiremeyeceğini bildiğin halde	9 sekreterine, arayanlara yok dedirtti.
5. Reddedeceğini bildiğin halde	11 bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.
6. Hiç beğenmediğim halde	1 bir türlü kilo veremiyor.
7. Türkçe bildiği halde	6 bu kitabı sonuna kadar okudum.
8. Hiç Türkçe bilmediği halde	3 sınavlarda başarılı olamıyor.
9. Müdür odasında olduğu halde	2 sürekli yanında içenler yüzünden sigara kokuyor.
10. Ondan hiç hoşlanmadığım halde	10 birlikte çalışmak zorunda olduğumu biliyorum.
11. Çok meşgul olduğunuz halde	4 neden böyle sözler veriyorsun anlamıyorum.
12. Defalarca özür dilediğim halde	7 İngilizce konuşuyor.

4 Eşleyelim, yerleştirelim

Kişilikler

1. bağıllık	5 araştırmacı
2. cesaret	8 yardım sever
3. diyalog	1 sadık sorgulayıcı
4. farklılık	2 kaşif
5. gözlem	4 iddialı
6. hedef	7 başarı odaklı
7. prensip	9 özgün
8. sahiplenme	3 barışçıl
9. yenilik	6 mükemmeliyetçi

yaşamlarına / eğitimlerine / üstün / özelliği / tanımlamak / temel

12.2 Kime Göre Normal?

7 Yerleştirelim, sıralayalım

1 *Bir balk masalında empati şöyle anlatılır* _____: Bir serçe gök gürlediği zaman çok korkar ve bir işe yaramayacağını bilmesine rağmen her gök gürlediğinde titreyerek yere yatar, gök yıkılmasın diye de ayaklarını havaya kaldırmış. Bir yandan da "Korkumdan beş kilo yağım eridi" dermiş. Bir gün bu durumu gören biri "Sen kendin elli gram bile gelmezsin nasıl oluyor da korkudan beş kilo yağın eriyor?" diye sormuş. Bunun üzerine serçe şu cevabı vermiş; "Herkesin kendine göre bir ölçüsü vardır. Siz benim kaç gram geldiğimi nereden bileceksiniz."

4 Bir insana sempati duymak ise, o insanın sahip olduğu duygu ve düşüncelerin aynısına sahip olmak demektir. Karşımızdaki kişiye sempati duyuyorsak, onunla birlikte acı çekeriz ya da seviniriz. Empati kurduğumuzda karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini anlamak esastır.

Oysa kendimizi sempati kurduğumuz kişinin yerine koymamız ve onu anlamamız şart değildir; sempati de "yandaş" olmak esastır . Empati kurduğumuzda ise karşımızdaki kişiyle aynı duyguları ve görüşleri paylaşmamız gerekmez; sadece onun duygularını ve düşüncelerini anlamaya çalışırız. Bir insanı anlamak başka şeydir, ona hak vermek başka şey. Empati de anlamak, sempati de ise anlamış olalım ya da olmayalım, karşımızdakine hak vermek söz konusudur.

2 Bu masalda anlatılmak istenen her insanın -hatta her canlının- olaylara kendine özgü bir bakış açısı olduğudur. *Dışardan baktığımızda bunu göremeyiz ve bu yüzden de onun bazı davranışlarına anlam veremeyiz* . Kendimizi karşımızdakinin yerine koyup olaylara onun gözüyle bakabilirseniz, onların duygularını ve düşüncelerini anlamanız, dolayısıyla da davranışlarına anlam vermeniz mümkün olur.

3 *Empati yeteneği günümüzde insan ilişkilerinde yaşanan bir çok sorunun çözümünde önemli bir rol oynar* . Peki nedir empati? Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecine "empati" adı verilir.

8 Yerleştirelim

- geçmesine rağmen
- azalmasına rağmen
- olmasına rağmen
- almasına rağmen

10 İşaretleyelim

- Bazı insanlar sigara içer _____
 zararlarını bilmelerine rağmen
 bağımlı olmalarına rağmen
 sevmelerine rağmen
- Bazı insanlar hiç kitap okumaz _____
 okumayı çok sevmelerine rağmen
 zamanları da olmasına rağmen
 kitaplar pahalı olmasına rağmen
- Bazı insanlar yabancı dil öğrenmeye ilgi duymaz _____
 çok kolay olmasına rağmen
 yabancı dil bilmelerine rağmen
 günümüzde çok önemli olmasına rağmen
- Bazı insanlar sürekli başkalarına öğüt verir _____
 işe yaramadığını bilmelerine rağmen
 çok şey bilmelerine rağmen
 insanlara yardım etmek istemelerine rağmen
- Bazı insanlar teknoloji ürünlerinden hoşlanmaz _____
 yaşamı kolaylaştırmalarına rağmen
 çoğu zaman kullanımı zor olmasına rağmen
 genellikle pahalı olmasına rağmen

6. Bazı insanlar hızlı araba kullanır _____.
- çok zevkli olmasına rağmen
- çok tehlikeli olmasına rağmen
- çok gerekmesine rağmen
7. Bazı insanlar sakardır _____.
- çok dikkatli davranmalarına rağmen
- çok dikkatsiz olmalarına rağmen
- çok dikkat etmelerine rağmen

12.3 Bana Biraz İzin Ver

11 Tümce oluşturalım, işaretleyelim

Özgürlük Yolu

Ses Kaydı

Özgürlük Yolu

Son yılların en iyi on filmi arasında gösterilen **Özgürlük Yolu**, tutku dolu, şişsel, dokunaklı bir film. En önemlisi de gerçek bir hikayeyi anlatıyor. Film Şampel tarafından John Karako'nun uzun süre çok satanlar listesinde kalan biyografi niteliğindeki kitabından sinemaya uyarlanmış. Hikayesi kısaca şöyle; Kiris Makkemlis çok iyi bir üniversiteden mezun olmuştur. Bir iş bulup çalışma hayatına atılmak yerine zorunluluklarından ve yapaylıklardan uzaklaşmayı seçer. Bütün parasını bir yardım kuruluşuna bağışlar. Kredi kartlarını, kimliklerini bile yakar. Kardeşine çok düşkün olmasına rağmen ailesiyle de tüm ilişkilerini koparıp özgürlüğe doğru yola çıkar. Yeni adı Aleksandır Süperberduş'tur. Bu süre boyunca pek çok maceraya atılır. Çiftliklerde çalışır, hippilerle takılır, trenlere kaçak biner ve yabanın ortasında terk edilmiş bir karavanda yalnız bir hayat sürer. Ta ki 24 yaşında yanlışlıkla yediği bitkiden zehirlenerek ölene kadar. Kiris Makkemlis'in hikayesi hazin bir sonla bitse de yolculuğu amacına ulaşmıştır aslında. Makkemlis tam da istediği gibi kariyer hedeflerinden, paradan, yapay aile ilişkilerinden ve kalabalıklardan kendini kurtarmıştır. Ve şimdi filmiyle izleyenlere daha anlamlı bir hayatın, özgürlük anlayışının sorgusunu sunmaktadır.

- Film uzun süre çok satanlar listesinde kalan bir kitaptan beyaz perdeye uyarlanmıştır.
- Mccandless iyi bir üniversiteden mezun olmasına rağmen çalışma hayatına atılmamıştır.
- Kardeşine düşkün olmasına karşın ailesiyle ilişkilerini koparıp özgürlüğe doğru yola çıkar.
- Mccandless'in hikayesi hazin bir sonla bitse de aslında yolculuğu amacına ulaşmıştır.

- Filmin yönetmeni _____.
- Sean Penn'dir.
- Jon Krakauer'dir.
- Alexander Süperberduş'tur.
- Film _____ anlatmaktadır.
- modern dünyanın yapaylıklarını
- modern hayattan kaçan bir gencin hikayesini
- bir gencin Amerika yolculuğu sırasında yaşadıklarını

Doğru Yanlış

- Chris Mccandless adlı genç;
- İyi bir ailesi olmasına rağmen onlarla görüşmeyi reddetmiştir. Doğru Yanlış
  - Özgürlük yolculuğuna beş parasız ve kimlikleri olmadan çıkmıştır. Doğru Yanlış
  - Üniversiteden sonra parasını çeşitli yardım kuruluşlarına bağışlamıştır. Doğru Yanlış
  - Zehirli bir otu bilmeden yediği için hayatını kaybetmiştir. Doğru Yanlış

12 Tamamlayalım

- sen de
- ne rağmen / karşın
- sem de
- ine rağmen / karşın
- ğına rağmen / karşın
- bile / -sa
- mesen de
- masanız da
- san da
- ima rağmen / karşın
- ya rağmen / karşın
- sa da / bile
- sam da / bile
- masa da / bile
- seniz de / bile
- ğa rağmen / karşın

13 Yerleştirelim, işaretleyelim

İnsan ve İletişim

istese de istemese de
farklılıklarımıza rağmen
olmasa bile

azaltsa bile
yapmasa da
her şeye rağmen

Var Yok

- Çaba gösterirseniz herkesle sağlıklı bir iletişim kurabilirsiniz. Var Yok
- Saydamlık, dürüstlük, içtenlik hedeflerinize ulaşmanızı kolaylaştırır. Var Yok
- Çevremizdekilerle ilişki kurmak bizim seçimimiz değildir. Var Yok
- Sağlıklı bir iletişim için diğer insanlara değerli olduklarını hissettirmek gerekir. Var Yok

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I. ÜNİTE

GEREKİLİK KİPİ	-mElİ
GEREKİLİK (hikaye) KİPİ	-mElİydİ (<mElİ i-di)
GEREKİLİK (rivayet) KİPİ	-mElİymiş (<mElİ i-miş)
GEREKİLİK	-mEk/-mE + iyelik gerek(-)/lazım
ZORUNLULUK	-mEk zorunda/mecburiyetinde, -mEyE mecbur
ZORUNLULUK	kal-

II. ÜNİTE

İŞTEŞLİK	birbiri
DÖNÜŞLÜLÜK	kendi
PEKİŞTİRME	kendi
DÖNÜŞLÜ ÇATI	-(İ)n-
İŞTEŞ ÇATI	-(İ)ş-

III. ÜNİTE

DİLEK KİPİ	-sE
DİLEK (hikaye) KİPİ /keşke/	-sEydi (<sE i-di)
ULAÇLAR	-(y)ken (<i-ken)

IV. ÜNİTE

İLGEÇLER	-DEn beri / -DİR
ULAÇLAR	-DİK + iyelik + -(n)dEn beri
ULAÇLAR	(-Dİ)...-(y)Elİ

V. ÜNİTE

KOŞUL KİPİ	zaman + -(y)sE (< i-se)
KOŞUL KİPİ (koşaç tümceleri)	-(y)sE (<i-se)
DİLEK (hikaye) KİPİ /eğer/	-sElydi (<-sE i-di)

VI. ÜNİTE

ETTİRGEN ÇATI	(İ)t-/-DİR-/-ER-/-İR-
ÇOKLU ETTİRGEN ÇATI	-(İ)t-/-DİR-/-ER-/-İR- + -t-/-tİR-
İŞTEŞ ÇATI+ETTİRGEN ÇATI	-(İ)ş- + -tİR-

VII. ÜNİTE

EDİLGEN ÇATI	-İ-
tarafından/-CE ÖBEĞİ	
(İŞTEŞ)+ETTİRGEN)+EDİLGEN) ÇATI	-(İ)ş-/-tİR-/-İ-

VIII. ÜNİTE

ORTAÇLAR (öznesel)	-(y)En
	-(y)EcEk/-mEkE/-miş olan
ORTAÇLAR (tümleçsel)	-DİK/-ly)EcEk + iyelik
	-(y)EcEk/-mEkE/-miş ol + -duk + iyelik
ORTAÇLAR (sözüksel)	-(E/İ)r/-mEz/-DİK/-ly)EcEk/-miş

IX. ÜNİTE

ULAÇLAR	-DİK/-ly)EcEk + iyelik + -(n)dE
	-DİK/-ly)EcEk + iyelik zaman
ULAÇLAR	-DİK/-ly)EcEk + iyelik sırada, -(y)-İncE, -(E/İ)r ... -mEz
ULAÇLAR	-(y)EnE/-(y)İncEyE kadar/dek

X. ÜNİTE

DOLAYLI AKTARIM (bütün zamanlar)	-DİK/-ly)EcEk + iyelik + -(n)İ söyle
DOLAYLI AKTARIM (evet/hayır soruları)	
	-(y)İp...-mE + -dİK/-ly)EcEk + iyelik + -(n)İ sor-
DOLAYLI AKTARIM (koşaç tümcesil)	
	(olup) ...ol (-ma) + -dİK + iyelik + -(n)İ
DOLAYLI AKTARIM (kipler)	-mEk/-mE + iyelik gerek-/iste-

XI. ÜNİTE

ULAÇLAR	-DİK/-ly)EcEk + iyelik için, -DİK/-ly)EcEk + -(n)dEn
NEDENLEŞTİRME	dolayı/nedeniyle/yüzünden
NEDENLEŞTİRME	diye
ADLAŞTIRMA (genel)	
	-mE/-DİK/-ly)EcEk + iyelik + -(n)E/-(n)DE/-(n)DEN/-(n)İ

XII. ÜNİTE

ULAÇLAR	-DİK/-ly)EcEk + iyelik halde
ULAÇLAR	-mEsİnE rağmen/karşın
KARŞITLIK	-(y)E rağmen/karşın, -sE dE / bile

TERİMLER (Türkçe-İngilizce)

GİRİŞ

1 Türkçe, köken olarak, Özbekçe, Tatarca, Kazakça, Kırgızca, Türkmençe, Uygurca gibi diğer Türk dilleri ile birlikte Ural-Altay dil ailesinin Altay dalı içinde yer alır. Türkçenin Gagavuzca, Azerice ve Türkmençe ile birlikte oluşturduğu "Güney-Batı Türk Dilleri" Moldova, Azerbaycan, İran, Irak, Türkmenistan, Kıbrıs ve Türkiye'de konuşulmaktadır.

2 Türkçe, daha özelleşmiş adıyla "Türkiye Türkçesi", Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dilidir. Türkçenin Türkiye içinde yöreden yöreye değişen çok sayıda ağız bulunmaktadır. Bu ağızlar bazı sözlüksel ve dilbilgisel öğelerle birlikte birbirinden özellikle eylem çekimleri açısından farklılaşmaktadır. Türkçenin standart biçimi, İstanbul ağızına dayanır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin resmi dili de, Türkçenin bir ağızı olan, Kıbrıs Türkçesidir.

3 Türk alfabesinde her biri ayrı bir harfle karşılanan 29 ses bulunur. Bu seslerin 8'i ünlü, 21'i ünsüzdür.

Ünlüler

a, e, ı, i, o, ö, u, ü

Ünsüzler

b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z

4 Ünlüler kalın/ince, düz/yuvarlak ve geniş/dar olma ölçütlerine göre şöyle sınıflandırılır:

	düz		yuvarlak	
	geniş	dar	geniş	dar
kalın	a	ı	o	u
ince	e	i	ö	ü

5 Ünsüzlerle ilgili en genel ayırım, titremli olanlarla titremsiz olanlar arasında, titremsiz olanların da akıcı ve kapanmalı olanları arasında yapılır:

titremli	titremsiz	
	akıcı	kapanmalı
b, c, d, g, ğ, h, j, l, m, n, r, v, y, z	f, h, s, ş	ç, k, p, t,

6 Türkçe, yapı olarak, eklemeli dillerdendir. Ekleme, ses yapısı hemen hemen hiç değişmeyen tabanlara yalnızca soneklerin getirilmesi ile gerçekleşir:

geçiş, kalıt, göçmen
güldü, gelecek, geliyor
evim, evimiz, evleri
eve, evden, evin

7 Türkçede ekleme sürecini etkileyen birkaç ses olayı bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

7.1 Ünlü uyumları

i. büyük ünlü uyumu: Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü kalınsa, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de kalın olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü ince ise, ekin ünlüsünün de ince olması gerekir.

ii. küçük ünlü uyumu: Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü dar ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de dar olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü geniş ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de ya geniş-düz ya da dar-yuvarlak olması gerekir:

a, ı > a / ı

baca, kapı, ışık, sıcak

e, i > e / i

meme, keçi, çizik, gizem

o, u > a / u

kova, soru, kucak, buçuk

ö, ü > e / ü

köpek, kömür, üzüm, güzel

Türkçe *anne, hangi, elma, yağmur* gibi birkaç sözcük ile *katil, kitap, kalem, meşhur, kokteyl* gibi birçok yabancı sözcük ünlü uyumlarına uymaz.

Türkçeye yabancı dillerden geçmiş sözcüklerden son ünsüzü, son hecenin ünlüsü kalın iken, alfabede gösterilmeyen bir farklılık olarak, ince olan sözcüklere eklenen eklerin ünlüsü de ünlü uyumlarına aykırı olarak ince olur:

alkol	alkölü	alkolu
festival	festivali	festivalı
kabul	kabulü	kabulu
harf	harfi	harfı

7.2 Ünsüz uyumları: Soneklerin ilk sesleri /c-ç/, /g-k/ ve /d-t/ titremlilik çiftlerini sergiliyorsa ve bu eklerin ekleneceği sözcüklerin son sesinde titremsiz /ç, f, h, k, p, s, ş, t/ seslerinden biri varsa, ek, çiftin titremsiz üyesi (/t/, /k/ veya /ç/) ile, başka bir ses varsa çiftin titremli üyesi (/d/, /g/ veya /c/) ile başlar:

kitapçı	kitapei	öğrenci	öğrençi
çalışkan	çalışgan	sıkılgan	sıkılkan
sınıfta	sınıfta	okulta	okulda

7.3 Ünsüz yumuşaması: Bir sözcüğün son sesinde sert titremsiz (/t, k, ç, p/) seslerden biri varsa ve bu sözcüğe eklenecek ekin ilk sesi ünlü ise, sözcüğün son sesi titremli sese (/d, g, c, b/) dönüşerek yumuşar:

borç	(onun)	borcu	borçu
ayak	(benim)	ayağım	ayakım
tat	(yemeğin)	tadı	tatı
kap	(ayak)	kabı	kapı

Ünsüz yumuşaması kuralına tek heceli *aç, ak, dik, ek, geç, gık* gibi Türkçe sözcükler ile *ahlak, erzak, merak, mikroskop* gibi bazı yabancı sözcükler uymaz.

7.4 Ünsüz düşmesi: Bazı iki heceli organ adları ile Arapçadan gelen bazı iki heceli sözcükler, ünlü ile başlayan ek aldığı anda ikinci hecelerinin ünlüsü düşer:

Türkçe

göğüs	>	(tavuk) göğsü
kann	>	kamım (ağrıyor)
omuz	>	(onun) omzu
alın	>	alnınız (neresi?)
ağız	>	ağzımız (kurudu)
burun	>	burnun (akıyor)

Arapça

fikir	>	(benim) fikrim
resim	>	(okulun) resmi
şehir	>	(Türkiye'nin) başşehir
isim	>	(senin) ismin

7.5 **Ünsüz türemesi:** Eklemede ya Türkçenin sesdizimsel yapısı gereği, ya da tarihsel bir kalıt olarak bazı seslerin türediği olur.

i. adıl n'si: O(nlar) kişisi iyelik eklerinden ve gösterme adlarından sonra durum ekleri gelecekse arada /n/ sesi türer:

iyelik ekleri + durum ekleri

arabasını	arabalarını
arabasına	arabalarına
arabasında	arabalarında
arabasından	arabalarından
arabasının	arabalarının

gösterme adıları + durum ekleri

onu	bunu	şunu
ona	buna	şuna
onda	bunda	şunda
ondan	bundan	şundan
onun	bunun	şunun

Gösterme adıları çoğullanacak olsa bile adıl n'si devrededir:

onlar	bunlar	şunlar
-------	--------	--------

adıl n'si kimse adından sonra yalnızca tamlayan durumu eki gelirse türer:

kimsenin	kimseyin
kimseni	kimseyi
kimsene	kimseye
kimsende	kimsede
kimsenden	kimseden
kimsenler	kimseler

ii. koruyucu ünsüz: İlk sesi ünlü olan durum ekleri, çekim ekleri ve adlaştırma eki -ış ile sonu ünlüyle biten tabanlar arasında /y/ sesi türer:

arabayı	arabayı
yürüyecek	sürüyecek
yürüyüş	sürüyüş

iii. /s/ sesi: O kişisi iyelik ekinin ünlü ile biten tabanlara eklenmesinde ortaya /s/ sesi çıkar:

evin kapısı/kapısı
evin penceresi/penceresi

iv. /ş/ sesi: Ünlü ile biten sayı adları ile üleştirme eki arasında /ş/ sesi türer:

ikişer, altışar, yedişer
krş. birer, üçer, dörder, beşer, sekizer, dokuzar, onar

7.6 **Ünlü türemesi:** Ünsüz ile biten tabanlara ünsüz ile başlayan ekler eklenirken, arada bir ünlü türer:

iyelik ekleri

evim	krş. ovam
evin	krş. ovan
evimiz	krş. ovamız
eviniz	krş. ovanız

türetim ekleri

kışın	krş. öğlen
birinci	krş. altıncı
güneç	krş. anaç
azal-	krş. eksil-
azımsa-	krş. kötümse-
uzunumsu	krş. masamsı
yeşilimtrak	krş. ekşimtrak
üçüz	krş. ikiz,
atış-	krş. ağlaş-

8 Türkçenin ekleme sistemine egemen olan ünlü ve ünsüz uyumları, eklerin birden fazla altbiçim sergilemesi ile sonuçlanır. Bazı eklerde altbiçim sayısı 8'e çıkarken, bazı ekler ise hiçbir uyum kuralından etkilenmez ve tek biçim sergiler:

kitapçı, bekçi, topçu, sütçü, kapıcı, sucu, gözcü
geliyor, arıyor, ötüyor, buluyor
alırken, görürken, oturuyorken
akşamki, onunki, sütünki
ekşimtrak, morumtrak
sabahleyin, ikindileyin

9 Türkçede 8 sözcük türü bulunmaktadır:

ad (isim)	ilgeç (edat)
eylem (fiil)	adıl (zamir)
sıfat	ünlem
belirteç (zarf)	bağlaç

10 Türkçede çok az sayıda sözcük hem ad hem eylem veya hem sıfat hem eylemdir. Sözcük türü kayması Türkçede sözlüksel olarak nadiren görülür. Bu tür kaymayı ad ile eylem türü ve sıfat ile eylem türü arasında sergileyen bazı sözcükler şunlardır:

boya , boya- ; yama, yama-; barış, barış-
savaş, savaş-; göç, göç-
dik, dik-; düz, düz-

Ad ile sıfat arasında sözlüksel olarak sistematik kayma gösteren sözcükler, sayı ve malzeme adı olan sözcüklerdir:

iki (sayısı)   krş. iki (kişi)
demir (madeni)   krş. demir (kapı)

Sıfatlar, niteledikleri adlar atılarak bir ad gibi veya bazen doğrudan eylemleri niteleyerek belirteç gibi kullanılabilir.

güzel (kız)   krş. Güzele bak!
krş. güzel konuş-

11 Vurgu Türkçede son hecelere yerleşerek sözcük sınırını belirleyen ve sözcük ek aldıkça hep son heceye kayan dinamik bir öğedir.

geliYOR > geliyorSUN > geliyorsuNUZ
gözLÜK > gözlükÇÜ > gözlükçÜLÜK

Vurgu yer adlarında ve bazı yabancı sözcüklerde, sondan bir önceki heceye, bu hece güçlü değilse (yani ünsüz ile bitmiyor ya da ünlüsü uzun değilse), sondan iki önceki heceye gelir:

İZmir
İsTANbul
ANkara
HakKArı

Böylece vurgu, biri yer adı olan eşsesli sözcüklerde anlam ayırt edici görev üstlenir:

BEbek (İstanbul'da bir semt)   krş. beBEK (insan yavrusu)
Ordu (Doğu Karadeniz'de bir il)   krş. orDU (askeri birlik)

Olumsuzluk eki *-mE*, vurgu almayan bir hece olduğu için sözcük vurgusu, kendisinden hemen önceki hecede kalır:

GELme, GELmeyin, GELmeyiniz

Vurgu, olumsuzluk eki ile adlaştırma eki *-mE* arasında da anlam ayırt edicidir:

KAZma (Kazma işini yapma!)
krş. kazMA (kazma işini yapan alet)

12 Türkçenin en yaygın sözcük türetme yolu eklemedir. Ekler dört ayrı doğrultuda sözcük türeten ekler olarak sınıflandırılır.

addan eylem:

başla-, birik-, yanaş-

eylemden ad:

okul, yangın, yazıcı

addan ad:

Türkçe, başlık, çaycı

eylemden eylem:

görüş-, kaçır-, yutkun-

Türkçede bileşme de yaygın bir sözcük türetme yoludur ve yalnızca, sözcüklerden biri veya hepsi anlamca kaymış bileşikler bitişik yazılır.

yangın merdiveni, gece lambası, silgili kalem
krş. kalemtraş, karatahta, ilkokul

13 Türkçede olumsuzluk, zaman, kip, kişi-sayı kategorileri, yüklemcil eylemler üzerine eklenen eklerle sağlanır. Bileşik zaman ve kip çekimlerinde, ikincil çekim eklerini *i-* (*limek*) yardımcı eylemi taşır.

olumsuzluk:

gelme, konuşma

zaman:

gitti, gelecek, biliyor, bitmiş, görür

kip:

anlamalı, kalsa, olmaya

kişi-sayı:

gelmesin, biliyorsunuz, kalsam

bileşik:

geliyor idi, almalı i-mişiz

14 Hem tümcelerde özne ile yüklemcil eylem arasında, hem de tamlama yapılarında tamlayan ile tamlanan arasında uyum vardır. Öznenin ve tamlayanın yansıttığı kişi ve sayı değerini belirten kişi-sayı ekleri, yüklemcil eylem ve tamlanan üzerine gelir:

Ben geldim

Sen geldin

O geldi*

Biz geldik

Siz geldiniz

Onlar geldiler

benim arabam

senin araban

onun arabası

bizim arabamız

sizin arabanız

onların arabası

(*Türkçede emir kipi hariç diğer bütün eylem çekimlerinde o kişisi için kişi-sayı eki kullanılmaz.)

15 Türkçede *evet/hayır* soruları, önceki sözcükle kaynaşıp ona ünlü uyumları açısından uyan (ama yine de ayrı yazılan) *mi* sözcüğü kullanılarak; *ne-* soruları ise, soru sözcükleri kullanılarak yapılır. Her iki tür soruda tümceler, diğer tümcelerin aksine soru ögesinde doğru çıkan bir ezgi ile söylenir.

Siz Türkçe biliyor musunuz?

Sen öğrenci misin?

Kim Türkçe öğrenmek istiyor?

Türkiye hangi kıtada yer alıyor.

16 Türkçede bazı görev sözcükleri, kendisinden hemen önceki sözcükle zorunlu veya seçimlik olarak kaynaşabilir. Bu tür sözcükler çoğunlukla bir ek gibi genel ses uyumlarına uyar; bazıları kaynaştığı sözcüğe bitişik, bazıları kaynaştığı sözcükten ayrı yazılır:

araba **ile** ~ arabayla
öğrenci **idim** ~ öğrenciydim
Ben **de** öğrenciyim o **da**.
Gittin **mi** gidiyor **musun**?

17 Türkçenin öbek yapısı, sola doğru genişleyerek kurulur, yani öbeğin karakterini belirleyen baş öge, her zaman en sağdadır:

ad öbeği
sınıf
Türkçe sınıfı
yeni Türkçe sınıfı
şubenin yeni Türkçe sınıfı
sıfat öbeği
kısa (adam)
daha kısa (adam)
benden daha kısa (adam)
eylem öbeği
ver-
kitabı ver-
Ayşe'ye kitabı ver-

18 Türkçede temel sözcük dizilişi, Özne(-Nesne)-Eylem sırasındadır:

Para mutluluk getirir (Mutluluk getiren, para.)
Mutluluk para getirir (Para getiren, mutluluk.)

19 Tümcede seçimlik olan (dolaylı) tümleçler tümcenin tamamını niteliyorsa en başta, yalnızca eylem öbeğini niteliyorsa öznenin sonra yer alır.

Para **her zaman** mutluluk getirir.
(Paranın her zaman yaptığı, mutluluk getirmektir.)
Her zaman para mutluluk getirir.
(Her zaman olan, paranın mutluluk getirmesidir.)

20 Yalnızca, yüklemcil eylemin hemen önündeki kurucu (aşağıdaki örneklerde büyük yazılan), tümcenin en vurgulu doğal ögesidir.

Para her zaman **MUTLULUK** getirir.
(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur.)
Para **HER ZAMAN** mutluluk getirir.

Tümce vurgusu, biraz daha şiddetli verilerek, doğal vurgulu öge de dahil, tümcenin herhangi bir ögesi (aşağıdaki örneklerde büyük ve kalın yazılan) karşıtsal

vurgulu öge haline getirilebilir:

Para her zaman **MUTLULUK** getirir.
(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur; başka şey değil.)
Para **HER ZAMAN** mutluluk getirir.
(Paranın mutluluk getirmedeği bir zaman yoktur.)
PARA her zaman mutluluk getirir.
(Her zaman mutluluk getiren, paradır; başka şey değil.)

21 Türkçenin temel sözcük dizilişi oynaktır, yani tümce kurucularını temel dizilişten farklı sıralamak mümkündür ve bu iş, iki belirgin amaç için ve iki ana doğrultuda yapılır.

Birincisi, karşıtsal vurgulama için doğal vurgulu olan öge dışındaki ögeleri eylemin hemen önüne getirmektir ve bu durumda, taşınan öge zorunlu olarak karşıtsal vurguludur:

Para her zaman **MUTLULUĞU** getirir. >
Mutluluğu her zaman **PARA** getirir. /
Mutluluğu her zaman **PARA** getirir.

Para her zaman **MUTLULUĞU** getirir. >
Para mutluluğu **HER ZAMAN** getirir. /
Para-mutluluğu **HER ZAMAN** getirir.

İkincisi, tümcenin bilgilendirici içeriğinde daha az önemli olan ögeleri yüklemcil eylemin arkasına götürmektir:

Para her zaman **MUTLULUĞU** getirir. >
Para mutluluğu getirir **her zaman**.
Para her zaman getirir **mutluluğu**.
Her zaman mutluluğu getirir **para**.

Bu konumdaki ögeler doğal veya karşıtsal vurgu almaz:

Para-mutluluğu getirir **HER ZAMAN**.
Para-her zaman getirir **MUTLULUĞU**.

22 Türkçede tümceler birbirinin içine, olduğu gibi doğrudan veya bir dönüştürme işlemiyle dolaylı olarak yerleşebilir:

Sen Türkçe konuşuyorsun.
doğrudan:
Ben **sen Türkçe konuşuyorsun** sanıyorum.
dolaylı:
Ben **senin Türkçe konuştuğunu** sanıyorum.

Dönüştürme işlemi uygulanırken yerleşmiş tümcenin (tümceciğin) özne-yüklem uyumu ya tamlama uyumuna dönüşür ya da ortadan kalkar:

Ben **senin Türkçe konuştuğunu** sanıyorum.
Ben **sen/o/biz/siz/onlar** Türkçe konuşunca seviniyorum.

I. ÜNİTE

GEREKLİLİK KİPİ

-mElİ

- 1 Gereklilik kipi eki *-mElİ*'dir.
(Sen) daha çok çalışmalısın.
(Siz)burada yüksek sesle konuşmamalısınız.
Ben de sizinle gelmeli miyim.
- 2 Gereklilik kipi eki, *ol-* eylemi ile birlikte tahmin de aktarabilir.
- Ali nerede? - Evde olmalı.
Şu an parti başlamış olmalı.
Telefonu açmıyor; uyuyor olmalı.

GEREKLİLİK (hikaye) KİPİ

-mElİydİ (<mElİ i-di)

- 3 Gereklilik (hikaye) kipi eki *-mElİydİ*, eylemin geçmiş zamanda gerçekleşmesine dair sonradan beliren, fark edilen, anlaşılan bir gereklilik anlatır.
(Biz) oraya hiç gitmemeliydik.
(Sen) onu aramamalıydın.
(Ben) bu bölümü de imzalamalı mıydım.

GEREKLİLİK (rivayet) KİPİ

-mElİymiş (<mElİ i-miş)

- 4 Gereklilik (rivayet) kipi eki *-mElİymiş*, konuşanın, eylemin gerçekleşmesi gerektiğini başkasından duyduğunu, sonradan öğrendiği veya bunu kendisinin sonradan fark ettiğini aktarır.
Biz oraya hiç gitmemeliymişiz. Şimdi anladım.
Onu sen aramalıymışsın. Bana öyle dedi.
Sen bu bölümü de imzalamalıymışsın.

GEREKLİLİK

-mEk/-mE + iyelik gerek(-)/lazım

- 5 Gereklilik anlatımı, adlaşmış tümcelerle birlikte *gerek*, *lazım* ve *gerek-* sözcükleri kullanılarak da kurulabilir.
Sıcak havalarda bol su içmek *gerek/lazım/gerek*iyor.
Benim sigara içmemem *gerek/lazım/gerek*iyor.
Bence trafikte (senin) daha dikkatli olman *gerek*iyor.
Çocukların günde iki saatten çok TV izlememesi *gerek*iyor.
- 6 Gerekliliğin olumsuzluğu, daha çok *gerek-* eylemi ile kurulur. *gerek* ve *lazım* sözcükleri *değil* ile genellikle kullanılmaz:
Yann okula gitmem *gerek*miyor.
Yann okula gitmem *gerek/lazım* *değil*.

ZORUNLULUK

-mEk zorunda/mecburiyetinde, -mEyE mecbur

- 7 Zorunluluk, koşaç tümcesi olarak kurulur ve yalnızca *-mE* ve *-mEk* ekleri ile adlaşmış tümcelerle birlikte *zorunda*, *mecburiyetinde* veya *mecbur* sözcükleri kullanılarak anlatılır:
Cumartesi günleri de öğleye kadar çalışmak *zorunda* yım/*mecburiyetinde* yım.
Çevre konusunda hepimiz daha duyarlı *olmaya** *mecbur*uz.
(**-mEk* ekinin son sesi /k/, bu ek ünlü ile başlayan ek aldığı anda /y/*ye dönüşür.)
- 8 Zorunluluk, adlarının *zorunlu* ve *mecbur* sözcükleriyle birlikte doğrudan kullanıldığı kısa anlatımlarla da dile getirilebilir.
Buna zorunluyum.
Ona mecbursun.

ZORUNLULUK

kal-

- 9 Zorunluluk anlatımlarında koşaç eylemi yerine *kal-* eylemi de kullanılabilir.
Otobüs arzalanınca yolcular inmek *zorunda* kaldılar.
Herkes vaktinde gelsin, kimseyi beklemek *zorunda* *kal-* malayalım.

II. ÜNİTE

İŞTEŞLİK

birbiri

- 1 *birbiri* adılı, tümcede çeşitli tümleç görevlerini yüklenerek çoğul öznenin eylemi karşılıklı gerçekleştirdiğini anlatır ve bu görevdeki işteşlik adılı, üzerine, çoğul özne ile uyumlu iyelik ekini alır:
Sizler hatayı *birbiri-niz*-de aramayınız.
Ayşe ile ben adreslerimizi *birbiri-miz*-e verdik.
Onlar *birbir-leri-ni** tanımıyorlar.
(*birbiri adılının son sesi /i/, bu adıla 3. kişi-çoğul eki eklendiğinde düşer.)

DÖNÜŞLÜLÜK

kendi

- 2 *kendi* adılı, çeşitli tümleç görevlerini yüklenerek anlamca tümcenin öznesi ile özdeşleşir ve bu görevdeki dönüşlülük adılı, üzerine, özne ile uyumlu iyelik ekini alır*:
Ben size yeni öğretmeninizi tanıtayım >
Ben size *kendi-m-i* tanıtayım.

Onlar bizi öğrenci sanıyorlar >

Onlar **kendi-leri-ni** öğrenci sanıyorlar.

(O) her sohbetle sürekli **kendinden** söz eder.

(*kendi adılı 3. tekil-kışı için iyelik eki almaz ama üzerine gelen eklerle arasına yine de /n/ gelir.

Çocuklara dikkat et! >

Kendi-n-e dikkat etsin!

3 *kendi* adılı, üzerine 3. tekil-kışı iyelik eki alarak (*kendi-si*) dönüşlü adıl olmaktan çıkar ve tümce dışındaki öğelere gönderimde bulunan anafirik adıla dönüşür:

Yeni **öğretmenimiz-i** tanıyorum. Kendisi-ni/Kendini daha önce görmüştüm

4 *kendi* adılının dönüşlü ve anafirik biçimleri 3. çoğul-kışıde aynıdır:

Onlar **kendileri-ni** ne sanıyorlar?

İşte bunu bana söyleyen kişiler... İsterseniz **kendileri-ne** sorun

5 Özensiz konuşmalarda *kendi* adılının dönüşlülük biçimi (*kendi*) yerine anafirik biçimin (*kendisi*) kullanıldığı da görülür:

Ahmet **kendini/kendisini** müdür sanıyor.

Anafirik biçim kullanıldığında tümce iki ayrı anlamı da yansıtır.

(Ali Bey müdür değil ama)

Ahmet **kendisini** müdür sanıyor. (kendisi = Ali Bey)

(Ali Bey müdür ama)

Ahmet **kendisini** müdür sanıyor. (kendisi = Ahmet)

PEKİŞTİRME

kendi

6 *kendi* adılı, çeşitli konumlarda seçimlik olarak anlatımı pekiştirme amaçlı kullanılır:

i. özne ile aynı konumda kullanılarak öznenin eylemi doğrudan ve yalnızca kendisinin gerçekleştirdiğini anlatır:

O geldi > O **kendi** geldi.

Ödevlerinizi (siz) yapınız >

Ödevlerinizi (siz) **kendiniz** yapınız.

Bırak çocuklar yemeklerini **kendileri** yesinler.

ii. tamlanan görevindeki adların önüne bir sıfat gibi gelerek iyelik anlatımını pekiştirir:

Bu benim **kendi** evim!

Herkesin **kendi** çocuğu önemli tabii ki.

iii. belirtme eki almış dönüşlü adıyla (*kendini*) ikileme kurarak dönüşlülük anlatımını kuvvetlendirir:

O gerçekleri görmeyerek (**kendi**) **kendini** kandırıyor.

7 Yönelme durumu eki almış dönüşlü adıyla ikileme kurarak, öznenin eylemi yardım almadan veya kendiliğinden gerçekleştirdiğini anlatan belirteçler kurar:

Öğretmen gelmedi. Öğrenciler dersi **kendi kendilerine** yaptılar.

Türkçeyi sen **kendi kendine** mi öğrendin?

Hiç doktora gitmedi. **Kendi kendine** iyileşti.

Murat sabahtan beri odasında **kendi kendine** konuşuyor.

DÖNÜŞLÜ ÇATI

-*(//)n-*

8 Dönüşlü çatı eki *-*(//)n***, genellikle iş anlatan geçişli eylemlere eklenerek öznenin, aynı zamanda bir nesne veya tümleç gibi eylemin gerçekleşme sürecinden veya sonucundan etkilendiğini anlatır:

Kadın çamaşırları yıka-dı >

Kadın yıka-**n**-dı

Öğretmen öğrencileri sınava hazırlıyor>

Öğrenciler sınava hazırlanıyorlar.

(*Bazı eylemlerde dönüşlü çatı eki *-*(//)l'dir.** > çek-*il-*)

9 Dönüşlü çatıdaki eylemlerin bulunduğu tümcelerde, ayrıca, *kendi* dönüşlü adılı kullanılmaz.

Öğrenciler kendilerini sınava hazırlıyorlar.

Öğrenciler kendilerini sınava hazırla-**n**-ıyorlar.

10 İş anlatan geçişli eylem, anlamsal uygunluk olmadığında dönüşlü çatı eki almaz: *oku-n (*'kendini okumak*'), **it-in-* (*'kendini itmek*'). Aynı nedenle, bazı eylemler dönüşlü çatı eki taşımaya karşın anlamca dönüşlülük anlatmaktan uzaklaşmış olabilir: *giy-in-mek*, *sür-ün-mek*, *tak-in-mak*; *gör-ün-*, *bak-in-*; *al-in-*, *gez-in-* gibi.

İŞTEŞ ÇATI

-*(//)ş-*

11 İşteş çatı eki *-*(//)ş**, genellikle iş ve hareket anlatan eylemlere eklenerek çoğul öznelerin eylemi karşılıklı veya birlikte gerçekleştirdiklerini anlatır:

Cumhurbaşkanı ve başbakan yarı gör-**üş**-ecek.

Mezuniyet töreninde havada kepler uç-**uş**-uyordu.

12 İşteş çatıdaki tümcelerde paralel çoğul özneler birbirine *ve/ile* bağlacı veya *ile* ilgeci ile bağlanmış olabilir:

Erol **ve/ile** kardeşi yarın okulda buluşacak.

Erol **kardeşi** ile yarın okulda buluşacak.

13 İsteş çatıda birbiri adılı ancak *ile* ilgeciyle birlikte kullanılır:

Onlar **birbirlerini** tanıyor >
Onlar birbirlerini/birbirleriyle tanışıyor.

14 İsteş çatı eki, addan türeme* bazı eylemlere iş ve oluş anlatan *-E* eki ile kalıplaşmış olarak eklenmiştir:

veda>*vedala-> vedalaş-
haber>*haberle-> haberleş-

Öğrenciler birbirleriyle vedalaştı.

İnternet sayesinde haberleşmek çok kolaylaştı.

(**-Eş* eki sıfatlara eklendiğinde isteşlik anlatmaz: *taş-laş-*, *iyi-leş-*, *morlaş-*)

III. ÜNİTE

DİLEK KİPİ

-sE

1 Dilek kipi, eylemin gerçekleşmesine dair dileği aktaran kiptir.

Şimdi evde olsam!
Yarın hava güzel olsa

2 Bu kiple kurulan tümcelerde, dilek olduğunu vurgulamak üzere *keşke* sözcüğü kullanılır:

Keşke şimdi evde olsam.
Keşke yarın hava güzel olsa.

3 Dilek kipindeki soru tümceleri, bir dilekle birlikte konuşucunun yapmayı veya yapmamayı arzu ettiği bir iş hakkında karşısındakinin görüşünü almak amacıyla kullanılır ve bu tür tümcelerde artık *keşke* sözcüğü kullanılmaz.

(Keşke) Yarınki partiye ben de gelsem mi?
(Keşke) Bu akşam yemeği evde yemesek mi? Ne dersin?

4 Dilek kipinde olan tümceler, dileğin gerçekleşmesine bağlı olarak söz konusu edilebilecek tahmin, iddia, söz verme vb. anlatımlar sergileyen geniş zaman çekimli tümcelerle bir koşul kipiymiş gibi yan yana kullanılır.

Ben senin yerinde **olsam**, böyle yapmam.
Zamanım **olsa**, tabi ki seninle gelirim.

5 Dilek kipi eki, hem doğrudan ikileme kurarak tek seçeneğin bulunduğunu anlatan tümcelerle, hem de eylemin bir olumlu bir olumsuz biçiminden oluşan ikilemeye *dE* bağlacı da katılarak her durumda gerçekleşecek eylemleri anlatan tümcelerle yan yana kullanılır:

Bu sorunu **çözse çözse** (yalnızca) Murat çözer.
Sınav **sürse sürse** (en çok) 2 saat sürer.

Biz **istese de istemesek de**, anlaşılın, sen bunu yapacaksın.

Sen **gelsen de gelmesen de** biz gidiyoruz.

DİLEK (hikaye) KİPİ (*keşke*)

-sEydİ (<sE i-dİ)

6 Dilek (hikaye) kipi eki *-sEydİ*, gerçekleşmiş veya gerçekleşmemiş eylemler hakkında tam aksi yönde bir dileği anlatır:

(Kursa geç başladım)
Keşke kursa geç başlamasaydım.
Keşke yarın sınav olsaydı.
Keşke insanlar da kuşlar gibi uçabilseydi

7 Dilek (hikaye) kipi, eylemlerin aksi yönünde anlatımlara olanak sağladığı için, geçmişte gerçekleşmiş veya gerçekleşmemiş olaylara yönelik pişmanlık anlatmaya da uygundur:

Keşke kursa geç başlamasaydım.
(Şimdi çok pişmanım.)

8 Dilek (hikaye) kipindeki soru tümceleri, bir dilekle birlikte konuşucunun geçmişte yaptığı ve yapmadığı veya gelecekte yapacağı ve yapmayacağı bir iş, bir hareket hakkında karşısındakinin görüşünü almak amacıyla kullanılır:

Keşke ben de onlarla birlikte gitse miydim?
Sence saçlarımı bu renge boyatmasa mıydım?
Hiç hazırlanamadım. Acaba **keşke** bu sınava hiç girmese miydim?

ULAÇLAR

-*ly*ken (<i>-ken

9 *-ly*ken ulacı, şimdiki ve geniş zaman çekimli eylemlerden sonra koşaç eylemine eklenerek kullanılır ve bu konumdaki görevi, eklendiği tümceyi ana eylemin zamanı veya dönemi ile eşleştirmektedir:

Okula **gelirken** bir arkadaşım ile karşılaştım.
Lütfen ben ders çalışırken odama girme

10 *-ly*ken ulacı, geniş zaman çekimli eylemlerle paralel konumdaki kişilerin, nesnelere farklı veya karşıt tutumlarını şimdiki zamanda anlatan yapılar kurmaya da uygundur:

Ben polisiye filmlerden hoşlan-**ır-ken** eşim romantik filmleri **seviyor**.

Öğretmen yazmaya önem ver-**ir-ken** biz konuşmayı daha çok önemsiyoruz.

11 *-ly*ken ulacı, gelecek zaman çekimli eylemlerle birlikte kullanıldığında ana eylemin gerçekleşme anının daha önce olduğunu, genellikle de hemen önce olduğunu anlatabilir.

Tam evden çık-**acak-ken** telefon çaldı.
Tam yemeğe otur-**acak-ken** elektrik kesildi.

- 12** *-lylken* ulacı, gelecek zaman çekimli eylemlerle birlikte kullanıldığında, eylemin gerçekleşmesinden vazgeçildiğini, karar değiştirildiğini, bunun da genellikle son anda olduğunu anlatabilir:

Tatilde Marmaris'e gid-ecek-ken karar değiştirip Bodrum'a gittik.

Bu evi satın al-acak-ken son anda vazgeçtik.

- 13** *-lylken* ulacı, belirsiz geçmiş zaman çekimli eylemlerle birlikte kullanıldığında ana eylemlerin gerçekleşmesinin, diğer eylemlerin yanı sıra olduğunu anlatır:

Türkiye'ye gel-miş-ken Konya'yı görmeden dönme.

Markete git-miş-ken senin için de gazete alayım mı?

Aslında İstanbul'a bir toplantı için geldim. Ama gel-miş-ken buradaki tüm arkadaşlarımı da ziyaret edeyim dedim.

IV. ÜNİTE

İLGEÇLER

-DEn beri / -DİR

- 1** Zaman adlarına eklenen *-DEn beri / -DİR* yapıları, eylemin belirli bir geçmişten bu yana veya belirli bir süre boyunca gerçekleşmekte olduğunu anlatır.

Dört aydan beri Türkçe öğreniyorum.

Bir saattir burada seni bekliyorum.

- 2** *haziran, akşam, saat iki, 2008* gibi bir aralığı değil de belirli bir zamanı, süreyi, anı gösteren adlardan sonra sadece *-Den beri* kullanılır.

Haziran'dan beri / Haziran'dır Türkçe öğreniyorum.

Saat birden beri / Saat birdir burada seni bekliyorum.

- 3** *-DEn beri / -DİR* yapılarıyla eylemlerin olumlu geçmiş zaman biçimi kullanılmaz:

Üç yıldan beri Türkçe öğreniyorum/öğrendim.

Onu üç yıldır gördüm/görmedim.

- 4** *-DİR* eki *epey, bayağı, çoktan* gibi bazı ölçü anlatan sözcüklerle de kullanılır:

epeydir, bayağıdır, çoktandır, ikidir, üçtür

ULAÇLAR

-Dik + iyelik + -(n)dEn beri

- 5** *-DEn beri* yapısı, *-Dik* ekiyle adlaşmış tümcelerle birlikte belirli bir geçmişten bu yana veya belirli bir süre boyunca gerçekleşmekte oluş anlatır.

Çalışmaya başladığımdan beri sabahları daha erken kalkıyorum.

Onunla mezun olduğumuzdan beri görüşmedim/görüşüm.

ULAÇLAR

(-Dİ)...-(y)Eİİ

- 6** *(-Dİ)...-(y)Eİİ* yapısı, belirli bir geçmişten bu yana veya belirli bir süre boyunca gerçekleşmekte oluş anlatır:

Çocuk (doğdu) doğal hiç hasta olmadı.

Çalışmaya (başladım) başlayalı sabahları erken kalkıyorum.

- 7** *(-Dİ)...-(y)Eİİ* yapısında yalnızca 2. eylem ve yalnızca eksik yapıda olumsuzlanabilir:

Onunla görüşmeyeli yıllar oldu.

Onunla görüşmedim-görüşmeyeli yıllar oldu.

Onunla görüşmedim-görüşeli yıllar oldu.

Onunla görüştüm-görüşmeyeli yıllar oldu.

- 8** *(-Dİ)...-(y)Eİİ* ulacı tam yapıda kullanıldığında ana tümce genellikle olumsuz olan saptamalar, yargılar, tanımlar aktarır:

Kursa başladık başlayalı öğretmen hiç yoklama yapmadı.

Kursa (başladım) başlayalı daha iyi Türkçe konuşuyorum.

- 9** Ana tümcenin zamana dair yansız bir saptama aktardığı anlatımlarda *(-Dİ)...-(y)Eİİ* ulacı, tam yapıda kullanılmaz:

Film (başladı) başlayalı on dakika oldu.

Film başladı başlayalı inanılmaz bir sıkıcı on dakika oldu.

Üniversiteyi (bitirdim) bitireli beş yıl geçti.

Üniversiteyi bitirdim bitireli topu topu beş yıl geçti.

V. ÜNİTE

KOŞUL KİPİ

zaman + *-(y)SE (<i>i-se)*

- 1** Koşul kipi eki *-SE*, zaman çekimli tümcelere eklenerek ana eyleme yönelik koşul bildirir:

Çalış-ır-sa-n mutlaka başarısın.

Sınav için yeterince çalış-tı-ysa-n mutlak iyi bir not alırsın.

Çalış-ıyor-sa-n rahatsız etmeyeyim.

Çalış-acak-sa-n ben gideyim.

Çalış-mış-sa-n sınavda belli olur.

KOŞUL KİPİ (koşaç tümceleri)

-(y)SE (<i>i-se)

- 2** Koşul kipi eki *-SE*, koşaç tümcelerine eklenerek ana eyleme yönelik koşul bildirir:

Hastay-sa-n bugün okula gitme.

Şimdi meşgul-se-n sonra arayayım.

Hazır değil-se biraz daha bekleyelim.

- 3** Koşul kipi eki *ne, nasıl, öyle, o, gerek, yok* gibi sözcüklere eklenerek tümceleri çeşitli anlam ilişkileri kurarak birbirine bağlayan kalıplaşmış bağlaçlar türetmiştir.
- Televizyonda güzel bir program yok. **Öyleyse** bu akşam dışarı çıkıyoruz.
- Neyse** seni bu seferlik affediyorum.
- Mehmet hala uyuyor. **Oysa** iki saat sonra havaalanında olması gerek.
- Bence yetişmek için acele etmeyelim. **Nasılsa** ders başlamıştır.
- Filiz bugün de okula gelmedi. **Yoksa** hasta mı?

DİLEK (hikaye) KİPİ (eğer)

-sE(ydİ) (<-sE i-dil)

- 4** Dilek (hikaye) kipinde olan tümceler, artık değişmesi söz konusu olmayan durumları, sonuçları, gelişmeleri anlatan tümcelerle yan yana geldiğinde, artık bir dileği değil, diğer tümceye yönelik bir koşulu aktarır hale gelir:
- Keşke insanlar da kuşlar gibi uçabilseydi >
Eğer insanlar da kuşlar gibi uçabilseydi "havacılık" diye bir sektör oluşmazdı.
- Keşke bu kursa hiç başlamasaydım >
Eğer bu kursa başlamasaydım seni tanıyamayacaktım.
- 5** Dilek (hikaye) kipi koşul anlattığında, diğer tümce genellikle *geniş zaman (hikaye) (-E/İrdİ)* ve *gelecek zaman (hikaye) (-ly)EcEktİl* çekiminde olur:
- Doktor olmasaydım öğretmen olurum/olacaktım.

VI. ÜNİTE

ETTİRGEN ÇATI

(İ)t-/-Dİr-/-Er-/-İr-

- 1** Ettirgen çatı, eylem köklerine -(İ)t-/-Dİr-/-Er-/-İr- eklerini ekleyerek, özneler ile diğer tümce öğeleri arasında eylemlerin başkalarına "talep, zorlama, emir, izin, yardım, destek, neden olma, yol açma vb." yollarla yaptırılması gibi tümcedeki rolleri belirlemeyi sağlayan çatıdır. Ettirgen çatılı tümcelerde ettirilen özne, kök eylem geçişsiz ise belirtme durumu (-ly)İl eki, kök eylem geçişli ise yönelme durumu (-ly)E eki alır:
- kız-* : geçişsiz eylem
Öğretmen kızdı. >
Öğrenciler **öğretmen-i** kızdırdı.
- yaz-* : geçişli eylem
Öğrenciler kompozisyonu yazdılar >
Öğretmen **öğrenciler-e** kompozisyonu yazdırdı.
- talep:**
Ali Ahmet'e arabayı yıkattı.
(Ali istedi, Ahmet arabayı yıkadı)

emir:

Komutan askerlere silahlarını temizletti.
(Komutan askerlere silahlarını temizlerini emretti)

zorlama:

Polis sorguda suçluyu konuştu. >
(Polis sorguda suçluyu konuşmaya zorladı)

neden olma:

Öğrenciler öğretmeni kızdırdı.
(Öğrenciler öğretmenin kızmasına neden oldu)

destek:

(Bana) bu sınavı Ali kazandırdı >
(Bu sınavı kazanmamda bana Ali destek oldu)

izin:

Müdür bey toplantıda beni konuşurmadi.
(Müdür bey toplantıda benim konuşmama izin vermedi.)

yardım:

Hastaya yemeğini hemşire yedirdi.
(Hastanın yemeğini yemesine hemşire yardım etti.)

yol açma:

Son ekonomik kriz enflasyonu yükseltti.
(Son ekonomik kriz enflasyonun yükselmesine yol açtı)

sağlama:

Aspirin hastanın ateşini normale düşürdü.
(Aspirin hastanın ateşinin normale düşmesini sağladı)

- 2** Ettirgenlik eki çok işlevli olmasına karşın ettirgenliğin tümcede hangi yolla kurulduğu, tümcenin bütüncül anlamından ve/ya bağlamdan anlaşılır:
- Polis sorguda suçluyu **zorla** konuştu.
- izin:**
Öğretmen derste öğrencilere fıkra anlattıyor. Sizin öğretmeniniz ise böyle şeylere hiç izin vermiyormuş
- talep:**
Öğretmen derste öğrencilere fıkra anlattıyor. Fıkra anlatmanın sözlü anlatım için çok iyi bir alıştırma yolu olduğunu düşünüyor.

- 3** Gerçekleşmesi ettirilen öznenin iradesi, kontrolü veya gücü dahilinde olmayan *öl-, piş-, düş-, bit-* gibi istemsiz eylemlere de ettirgenlik eki gelebilir ama tümcedeki ettirgenlikte çoğunlukla "neden olma, yol açma" yolları söz konusu olur.

ÇOKLU ETTİRGEN ÇATI

-(İ)t-/-DİR-/-ER-/-İR- + -t-/-tİR-

- 4 Geçişsiz eylemlerin üzerine en çok 3, geçişli eylemlerin üzerine ise en çok 2 ettirgenlik eki gelebilir.

öl-dür-t-tür-

Adamın karısı öldü.

Kiralık katil adamın kansını öl-dür-dü.

Adam kiralık katile kansını öl-dür-t-tü.

Sevgilisi adama (kiralık katil yoluyla) kansını öl-dür-t-tür-dü.

kes-tir-t-

Saçımı kestim.

Berbere saçımı kes-tir-dim.,

Babam bana saçımı (berberdel) kes-tir-t-ti.

İŞTEŞ ÇATI+ETTİRGEN ÇATI

-(İ)Ş- + -tİR-

- 5 İki farklı çatı eki olarak işteş çatı eki -(İ)Ş ile -tİR ettirgen çatı eki, aynı eylem kökünde yan yana gelebilir*:

Öğrenciler birbirleriyle ilk derste tanı-Ş-ır >

Öğretmen öğrencileri birbirleriyle ilk derste tanı-Ş-tİR-ir.

(*İki farklı çatı ekinin yan yana geldiği (yapıştır-, geliştir-, araştır gibi sözlükselleşmiş eylemlerin çoğu, ya işteşlikten, ya ettirgenlikten ya da her ikisinden birden anlamca uzaklaşmış eylemlerdir.)

VII. ÜNİTE

EDİLGEN ÇATI

-İL-

- 1 Edilgen çatı eki -İL, eyleme eklenerek öznesiz tümce kurulmasını sağlar:

Öğretmen yoklama yaptı krş. Yoklama yap-İL-dİ.

Öğrenciler teneffüse çıktılar krş. Teneffüse çık-İL-dİ

- 2 Tümcede eylem geçişli ise etken nesne, edilgen (sözde) özne olur; eylem geçişsiz ise tümcede edilgen özne de olmaz:

Yoklama yap-İL-dİ.

∅ Teneffüse çık-İL-dİ.

- 3 Edilgen özne ile eylem kişi-sayı uyumu içindedir; edilgen özne yoksa eylem daima 3. kişi-tekil çekimindedir:

Ben sınıfa başkan seçil-dİ-m.

Öğrenciler teneffüse çıktılar>

Teneffüse çık-İL-dİ-lar.

- 4 Edilgen eylem ünlü ile bitiyorsa, edilgen çatı eki -İL değil -n- olur:

Öğrenciler ödevleri hazırlamışlar >

Ödevler hazırla-n-mış.

- 5 Gerçekleşmesi öznenin iradesinde, kontrolünde veya isteğinde olmayan düş-, öl-, yaşlan-, -bat-, eri- gibi genellikle eylemlerle edilgen tümceler kurulmaz.

tarafından/-CE ÖBEĞİ

- 6 Edilgen tümcelerde özne, ancak tarafından sözcüğüyle veya -CE ekiyle öbek kurarak yer alabilir:

Sınavlar bir komisyon tarafından / bir komisyon-ca yapılacak

- 7 Eylemi geçişsiz olan edilgen tümcelerde "gerçek" özne ancak bir grup, bir kurum kimliği taşıyorsa ve genellikle de, tarafından sözcüğü ile değil -CE eki anlatılır:

Yarın sınıfça / sınıf tarafından pikniğe gidilecek.

On dakika sonra öğretmen-tarafından / öğretmence teneffüse çıkılacak.

- 8 Edilgen tümcelerde "gerçek" özne bir grup, bir kurum kimliği taşımasına rağmen işaret ve ölçü sıfatı almışsa -CE ekiyle tümcede yer alamaz:

Yarın bu sınıfça pikniğe gidilecek.

Sınavlar yalnızca iki üniversitece yapılacak.

(İŞTEŞ)+(ETTİRGEN)+(EDİLGEN) ÇATI

-(İ)Ş-/-tİR-/-İL-

- 9 İşteş çatı eki -(İ)Ş, ettirgen çatı eki -tİR ve edilgen çatı eki -İL, aynı eylem kökünde bu sırayla yan yana gelebilir:

Öğrenciler birbirleriyle ilk derste tanı-Ş-tİR-İL-ir.

- 10 Bu üç çatı ekinden herhangi ikisi aynı sırada olmak koşuluyla yan yana gelebilir:

Öğretmen öğrencileri birbirleriyle ilk derste tanı-Ş-tİR-ir.

TÖMER'de kursun ilk gününde tanı-Ş-İL-ir.

Öğrenciler birbirlerine ilk derste tanı-t-İL-ir.

VIII. ÜNİTE

ORTAÇLAR (öznesel)

-(y)En

-(y)Ecek/-mEkte/-mİş olan

- 1 Öznesel ortaç eki, adsoylu sözcükleri bir tümcesel anlatımla, bu tümcesel anlatımın öznesi olarak anlaşılacak biçimde nitelenmek için kullanılır:

Ben (sınıfa gir-en)öğretmen-i tanıyorum.

(*Öğretmen sınıfa girdi/giriyor.')

(TÖMER'de Türkçe öğren-en) öğrenciler, dünyanın farklı ülkelerinden geliyor.

(*TÖMER'de öğrenciler Türkçe öğrendi./öğreniyor.')

- 2** Tümcesel anlatım koşaç tümcesi ise, koşaç (*li-*) eylemi yerine *ol-* yardımcı eylemi kullanılır:

[[Uzun boylu **ol-an**] çocuk nerede?
(*Çocuk uzun boylu/boylu-ydu.)

- 3** Ana öznesel ortaç eki *-(y)En*, genelde, "bitmiş" veya "süren" eylemleri aktarır. Eğer "gelecek", "geçmişte bitmişlik" veya "sürmekte oluş" özellikle vurgulanmak isteniyorsa, diğer öznesel ortaç ekleri kullanılır:

Yarın beni ziyaret ed-**ecek** arkadaşımın adı Emre.
Eski-**miş** eşyaları yakında değiştireceğiz.
Şu anda kürsüde konuş-**makta olan** adamı tanıyor musun?

- 4** "gelecek" ve "geçmişte bitmişlik" anlatan ortaç ekleriyle kurulan tümcelerde, nitelenen adların bu tümcelerin öznesi olduğu vurgulanmak istenirse, bu yapılar ayrıca *ol-an* sözcüğü eklenebilir:

Yarın beni ziyaret ed-**ecek olan** arkadaşımın adı Emre.
Eski-**miş olan** eşyalarımızı yakında değiştireceğiz.

- 5** Öznesel ortaç yapılarında nitelenen ad kullanılmayabilir. Bu durumda, eğer varsa, nitelenen ad üzerindeki çekim ekleri ortaca eklenir:

Ben sınıfa gir-en-i tanıyorum.
Uzun boylu **ol-an** nerede?
Şu anda kürsüde konuş-**makta olan-ı** tanıyor musun?

- 6** Diğer ortaç ekleriyle *olan* kullanma seçeneği, nitelenen ad tekilse zorunlu, çoğul ise baskın hale gelir.

Yarın beni ziyaret ed-**ecek olan-ın** adı Emre.
Yarın beni ziyaret ed-**eceğ-in** adı Emre.
Eski-**miş olan-ları** yakında değiştireceğiz.
Eski-**mişleri** yakında değiştireceğiz.

ORTAÇLAR (tümleçsel)

-Dik/-(y)EcEk + iyelik
-(y)EcEk/-mEkTE/-mİş ol + -duk + iyelik

- 7** Tümleçsel ortaç ekleri, adsoylu sözcükleri bir tümcesel anlatımla, bu tümcesel anlatımın tümleci olarak anlaşılacak biçimde nitelemek için kullanılır:

[[Dün gir-**diğ-imiz**] sınav] ne zaman açıklanıyor?
(*Dün sınava girdik.)
[[Şu an izle-**diğ-im**] film] çok ilginç.
(*Şu an film izliyorum.)
[[Yarın gir-**eceğ-imiz**] sınav] saat kaçta?
(*Yarın sınava gireceğiz*)

- 8** İki ana tümleçsel ortaç ekinden *-Dik* hem "bitmiş" hem de "sürmekte olan" eylemleri aktarır. Eğer bu yapılarda "bitme" veya "sürmekte oluş" özellikle vurgulanacaksa eylemlere diğer tümleçsel ortaç ekleri ayrı

ayrı eklenir, ana ortaç eki de *ol-* yardımcı eylemiyle diğerlerinin yanı sıra kullanılır:

Dün gir-**miş ol-duğ-umuz** sınav ne zaman açıklanıyor?
Şu an izle-**mekte ol-duğum** film çok ilginç.

- 9** Tümleçsel ortaç yapılarında nitelenen ad kullanılmayabilir. Bu durumda, eğer varsa, nitelenen ad üzerindeki çekim ekleri ortaca eklenir:

[[Dün gir-**diğ-imiz**] neydi öyle?
[[Şu an izle-**diğ-im**]-i tahmin et!
[[Yarın gir-**eceğ-imiz**] zor bir sınav mı?
[[Dün gir-**miş ol-duğ-umuz**] ne zaman açıklanıyor?
[[Şu an izle-**mekte ol-duğum**] daha ilginç.

ORTAÇLAR (sözlüksel)

-(E/İ)r/-mEz/-Dİk/-(y)EcEk/-mİş

- 10** *-(E/İ)r/-mEz/-(y)EcEk/-mİş* ekleri, tümcesel bağlantıları kaybolmuş ortaç yapıları kurarak bazı eylemlerle birlikte sıfat, ad, bileşik ad olarak sözlükselleşmiştir:

çıkamaz sokak, yanmaz kumaş, tükenmez kalem
tanıdık kişi, bildik hikaye, beklenmedik olay
yiyecek ekmek, giyecek elbise, yakacak odun
akarsu, yazarkasa, bilirkişi
kızarmış patates, haşlanmış sebze

IX. ÜNİTE

ULAÇLAR

-Dİk/-(y)EcEk + iyelik + -(n)dE
-Dİk/-(y)EcEk + iyelik zaman

- 1** *Dik+iyelik+(n)dE*, *Dik+iyelik zaman* ulaçları, eklendikleri tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin gerçekleştiği zamanı, anı, dönemi veya süreyi gösterir ve ana tümceyi bu kavramlar çerçevesinde "aynı zamanda olma" açısından niteler:

İlkbahar gel-**diğ-i-nde**/gel-**diğ-i zaman** çiçekler açar.

- 2** Bu ulaçlar genellikle "aynı zamanda olma" anlatsa da geniş ve gelecek zaman çekimleriyle ana tümce ulacın gösterdiği zamanın öncesine veya sonrasına gönderimde bulunulabilir:

Kitap okumaya tatile çıktığımda **başlayacağım**.
Tatile çıkacağım zaman önceden hazırlık **yapmam**.

- 3** "Aynı zamanda olma" anlatmalarına karşın, eylemin tekil oluşu durumlarda yalnızca *-Dik+iyelik+(n)dE* ulacı kullanılır:

Buraya ilk geldiğimde/geldiğim zaman her şey çok farklıydı.
Onu **son** gördüğümde/gördüğüm zaman hastaydı.

- 4** *-Dik+iyelik+(n)dE* ve *-Dik+iyelik zaman* ulaçları, ana tümcenin tekrarlanma anlattığı şimdiki zaman çekimli yapıları için de uygundur ama tekrar belirteci *her*

yalnızca eylem *Dik+iyelik+InIdE* ulacı aldığında kullanılır:

Seni (her) gördüğümde mutlu oluyorum.
Seni her gördüğüm zaman mutlu oluyorum.

ULAÇLAR

-Dik/-ly)EcEk + iyelik sırada, -ly)-İncE, -(E/İ)r ... -mEz

5 *-Dik/-ly)EcEğİ* sırada ulacı, eklendiği tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin gerçekleştiği anı gösterir ve ana tümceyi "aynı anda olma" açısından niteler:

Sen ara-diğın sırada ben evden çıkmak üzereydim.
Evden çık-acağım sırada sen aradın.

6 *-Dik/-ly)EcEğİ* sırada ulacı, "aynı anda olma" açısından ana eylemle *-Dik+iyelik+InIdE* ve *-Dik+iyelik* zaman ulaçlarına göre anlık ilişki daha sıkıdır:

İlkbahar gel-diğ-i-nde / gel-diğ-i zaman / geldiği sırada çiçekler açar.

7 *-ly)İncE* ulacı, ana tümceyi, eklendiği tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin gerçekleşmesine bağlı olarak hemen veya sonrasında ortaya çıkacak sonucu anlatması açısından sınırlar:

Öğretmen sınıfa girince bütün öğrenciler sustu.
Kitaplarınız kurs başlayınca verilecek.

8 *-ly)İncE* ulacı, ana tümceyi zamandan çok sonuçları açısından etkilediğinden, ana tümcenin tekrarlanma anlattığı şimdiki zaman çekimli yapıları için de uygundur ama *her* belirteci kullanılmaz:

Seni her görünce mutlu oluyorum.

9 *-(E/İ)r ... -mEz* ulacı, ana tümceyi, eklendiği tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin hemen sonrasında gerçekleşme açısından sınırlar:

Eve gider gitmez uyuyacağım.

10 *-(E/İ)r ... -mEz* ulacı, belirli eylemlerle kalıplaşmış olarak çok farklı anlamlarda da kullanılır:

Olur olmaz konuşma.
Tekliflerini **ister istemez** kabul ettim.

ULAÇLAR

-(y)EnE/-ly)İncEyE kadar/dek

11 *-(y)EnE/-ly)İncEyE kadar/dek* ulaçları ana eylemin gerçekleşmesinin sona erme noktasını gösterir:

Diploma al-ana/alıncaya kadar/dek kursa devam ettim / edeceğim.

12 Ulacın *-(y)EnE/-ly)İncEyE* kadar yapısı, dilek (hikaye) kipi çekimli ana tümcelerin başka bir iş, oluş veya durumun yerini almasına yönelik anlatımlarla bağlantı kurar:

Mektup yazana/yazıncaya kadar keşke hemen telefon etseydi.

X. ÜNİTE

DOLAYLI AKTARIM (bütün zamanlar)

-Dik/-ly)EcEk + iyelik + -(n)İ söyle

1 Zaman çekimli doğrudan aktarım tümceleri dolaylı aktarıma *-Dik/-ly)EcEk+iyelik+-(n)İ* yapısıyla adlaştırılarak çevrilir. Ana tümce eylemi tipik olarak *söyle-tir*:

Erol Seda'ya "Seni seviyorum" dedi >

Erol Seda'ya İonu sevdiğinil söyledi.

Öğrenci öğretmene "Bu konuyu anlamadım" dedi >

Öğrenci öğretmene İbu konuyu anlamadığinil söyledi

Ahmet "Ben hiç yalan söylemem" diyor >

Ahmet İhiç yalan söylemediğinil söylüyor.

Babam "Yakında başka eve taşınacağız." diyor >

Babam İyakında başka eve taşınacağımızıl söylüyor.

Lale "Yarın İstanbul'a gidiyorum" demiş >

Lale İyarın İstanbul'a gideceğinil söylemiş.

Arkadaşım bana "Sizinle gelemem" dedi >

Arkadaşım bana İbizimle gelemeyeceğinil söyledi.

DOLAYLI AKTARIM (evet/hayır soruları)

-(y)İp...-mE + -dik/-ly)EcEk + iyelik + -(n)İ sor-

2 Zaman çekimli ve *evet/hayır* sorusu olan doğrudan aktarım tümceleri, *-Dik/-ly)EcEk+iyelik+-(n)İ* yapısıyla adlaştırılarak ve eylemin *-(y)İp* ulacı ile yinelenmesiyle çevrilir. Ana tümce eylemi tipik olarak *sor-tır*:

Seda Erol'a "Beni seviyor musun?" diye sordu >

Seda Erol'a İonu sevip sevmediğinil sordu.

Öğretmen öğrencilere "Bu konuyu anladınız mı?" diye sordu >

Öğretmen öğrencilere İbu konuyu anlayıp anlamadıklarınıl sordu.

Ahmet "Zaman zaman küçük yalanlar söylemez misiniz?" diye soruyor >

Ahmet İzaman zaman küçük yalanlar söyleyip söylemediğimizil soruyor

Lale bana "Yarın İstanbul'a gidiyor musun?" diye sordu >

Lale bana İyarın İstanbul'a gidip gitmeyeceğimil sordu.

Babama "Yakında başka bir eve taşınacak mıyız?" diye sordum >

Babama İyakında başka bir eve taşınıp taşınmayacağımızıl sordum >

Arkadaşım bana "Sen de bizimle gelebilecek misin?" diye sordu >

Arkadaşım bana İbenim de onlarla gidip gidemeyeceğimil sordu.

DOLAYLI AKTARIM (koşaç tımcəsi)

(olup) ...ol (-ma) + -dik + iyelik + -(n)l

- 3** Koşaçlı doğrudan aktarım tımceleri dolaylı aktarıma, yalnızca haber kipi çekimi için, ol- yardımcı eylemine -Dik+iyelik+-(n)l yapısı eklenip adlaştırlarak çevrilir.
- Hasta doktora "Bugün daha iyiyim" dedi >
Hasta doktora [bugün daha iyi olduğunu] söyledi.
- Öğrenciler öğretmene "Türkçe zor değil" dediler >
Öğrenciler öğretmene [Türkçenin zor olmadığını] söylediler.
- Müdür beye "Meşgul müsünüz?" diye sordum >
Müdür beye [meşgul olup olmadığını] sordum.

DOLAYLI AKTARIM (kipler)

-mEk/-mE + iyelik gerek-/iste-

- 4** Kip çekimli doğrudan aktarım tımceleri, yalnızca gereklilik ve istek kipi için, -mEk/-mE+iyelik yapısıyla adlaştırlarak çevrilir. Ana tımcenin eylemi tipik olarak gerek- ve iste-'tir:
- Öğretmenim bana "Daha çok çalışmalısın." diyor >
Öğretmenim bana [daha çok çalışmam gerektiğini] söylüyor.
- Uzmanlar "Çocuklar günde iki saatten çok TV izlememeliler." diyor >
Uzmanlar [çocukların günde iki saatten çok TV izlememeleri gerektiğini] söylüyor.
- Görevliye "Tekrar gelmeli miyim?" diye sordum >
Görevliye [Tekrar gelmem gerekip gerekmediğini] sordum.
- Garsona "Ben kahve içeyim." dedim >
Garsona [kahve içmek istediğimi] söyledim.
- Çocuk annesine "Ben de sizinle geleyim mi?" diye sordu >
Çocuk annesine [Onlarla gidip gidemeyeceğini] sordu.

XI. ÜNİTE

ULAÇLAR

-Dik/-(y)EcEk + iyelik için, -Dik/-(y)EcEk + -(n)dEn

- 1** -Dik/-(y)EcEk+iyelik için ve -Dik/-(y)EcEk+(n)dEn ulaçları, ana tımceyi, eklendikleri tımcedeki iş, hareket, durum, olay vb. nedeniyle, gerekçesiyle yapılmış olma açısından niteler:
- [Türkiye'de yaşa-dığım için] Türkçe öğreniyorum.
[Türkiye'de yaşa-yacağım için] Türkçe öğreniyorum.
[Bu konuyu yanki toplantıda ele al-acağımızdan] bugün diğer konuları tartışacağız
[Her gün yüzlerce yeni araç trafiğe çık-tığından] büyük şehirlerdeki ulaşım sorunu günden güne büyüyor.

NEDENLEŞTİRME

dolayı/nedeniyle/yüzünden

- 2** *nedeniyle /yüzünden/dolayı* ilgeçleri, çeşitli ad ve ad gruplarıyla birlikte öbek kurarak eylemin gerçekleşmesinin nedenini anlatmak için kullanılır:
- Yol çalışmaları *nedeniyle* birçok yol trafiğe kapalı.
Şiddetli yağmur *yüzünden* birçok araç yollarda mahsur kaldı.
Sözlerim-*den dolayı* kırıldıysan özür dilerim.
- 3** *nedeniyle* ve *yüzünden* ilgeçleri yalın durumundaki, *dolayı* ilgeci ise çıkma durumundaki tımlaçlarla kullanılırken *yüzünden* ilgeci, ayrıca, yalnızca adların tamlayan durumu ekini almasını ister:
- Senin/sen *yüzünden* işe geç kaldım.
Yol çalışmaları/çalışmalarının *yüzünden* birçok yol trafiğe kapalı.
Sözlerim-*dolayı* kırıldıysan özür dilerim.

NEDENLEŞTİRME

diye

- 4** *diye* ulacı, tam çekimli tımceleri neden, gerekçe anlatmak üzere ana tımcelere bağlar:
- [Sen geleceksin] *diye* günlerdir hazırlık yapıyorum.
[Bu iş bittil] *diye* görüyordum.
[Biz yiyelim] *diye* bak neler almış!
[Sen üzülme] *diye* o konuyu hiç açmadım.
- 5** *diye* ulacı, zaman çekimli tımcelerde öznenin belirtme durumunda olduğu, eylemin ise her zaman 3. tekil-kişi çekiminde olduğu yapılanmalarla da kullanılır:
- [Sen-i gelecek] *diye* günlerdir hazırlık yapıyorum.
[Bu iş-i bittil] *diye* görüyordum.

ADLAŞTIRMA (genel)

-mE/-Dik/-(y)EcEk + iyelik + -(n)E/-(n)DE/-(n)DEn/-(n)l

- 6** -mE/-Dik/-(y)EcEk ekleri, tımceleri adlaştırmak için kullanılır. Adlaşan tımcenin öznesi tamlayan eki, adlaştırma ekleri de bu özne ile uyumlu kişi-sayı eki alır. Adlaşmış tımceler ana tımcede bir adın aldığı bütün görevleri (özne ve tımlaç) üstlenebilir, bu görevlerde gereken durum eklerini de alır:
- özne***
[Senin böyle konuşman] herkesi üzdü.
[Senin böyle konuş-acağ-ın] belliydi.
[Senin böyle konuş-tuğun] hiç olmadı.
- tımlaç**
Ben [Senin bunu yaptığ-ıl-nı] biliyorum.
Ben [Senin bunu yapacağ-ıl-nı] biliyorum.
Ben [Senin bunu yaptığ-ıl-na] inanmıyorum.
Ben [Senin bunu yapma-nl-da] bir sakınca görmüyorum.
Ben [Senin bunu yapma-nl-dan] korkuyorum.

- 7** -*Dik* ve -*ly)EcEk* ekleri ile kurulan adlaştırmalar tümcede özne olduğunda yalnızca koşaç tümceleri ana tümce olabilir.

!Senin böyle konuşman! çok üzücü.
!Senin böyle konuş-acağ-ın! bizi yanılttı.
!Senin böyle konuş-tuğ-un! herkesi üzdü.

XII. ÜNİTE

ULAÇLAR

-*Dik/-ly)EcEk* + iyelik halde

- 1** -*Dik+iyelik halde* ulacı, ana tümceyi, eklendikleri tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin gerçekleşmesine karşın yapılma açısından niteler:

Hiç çalış-ma-dığı halde sınavda başarılı oldu.
Çok çalış-tığı halde sınavda başarılı olmadı.

- 2** -*Dik+iyelik halde* ulacı, herhangi bir karşıtlık kurmaksızın yalnızca "yanında var olma, beraberinde olma" anlatmak üzere "*beraberinde/yanında ... olduğu halde*" biçimde kalıplaşmış olarak da kullanılır:

Yanında Ahmet olduğu halde içeri girdi.
Beraberinde gerekli evraklar olduğu halde toplantıya katıldı.

ULAÇLAR

-*mEsInE* rağmen/kaşın

- 3** -*mEsInE rağmen* ulacı, ana tümceyi, eklendiği tümcedeki işin, hareketin, durumun, olayın vb.'nin gerekçeleşmesine karşın yapılması açısından niteler:

Hiç çalış-masına rağmen/kaşın sınavda başarılı oldu.
Çok çalış-masına rağmen/kaşın sınavda başarılı olmadı.

KARŞITLIK

-*ly)E* rağmen/kaşın, -*sE dE* / *bile*

- 4** *rağmen/kaşın* ilgeçleri, adsoyly sözcükleri doğrudan tümlec olarak alıp ana eylemin yapılisını karşıtlık kurarak niteler:

Hakem lolumsuz hava koşulların-a rağmen/kaşın! maçı oynattı.

- 5** -*sE dE/bile* yapısı, eklendiği tümcenin gerçekleşmesinin ana tümce için bir koşul oluşturmadığını anlatır, ana eylemin her şeye rağmen gerçekleşmesine dair niteleme yapar:

O beni arama-sa da/bile ben onu aramaya devam edeceğim.
O beni ara-sa da/bile ben onu aramayacağım

TERİMLER (Türkçe-İngilizce)

A	ad	noun							
	adıl	pronoun							
	adlaşmış tümce	nominalised sentence							
	adlaştırma	nominalisation							
	adsoylu	nominal words							
	ana eylem	main verb, matrix verb							
	anaforik	anaphoric							
B	bağlaç	conjunction							
	belirteç	adverb							
	belirteç öbeği	adverbial phrase							
	belirtme durumu eki	accusative case marker							
	bileşik ad	compound noun							
	bitmişlik	perfectivity							
C	çatı	voix							
	çatı eki	voix suffix							
	çekim	inflection							
	çekim ekleri	inflectional suffixes							
	çekimli tümce	tensed sentence							
	çıkma durumu eki	ablative case marker							
	çoğul	plural							
	çoğulluk	plurality							
	çoğul özne	plural subject							
	çoklu çatı	multiple voix							
	çoklu ettirgen çatı	multiple causative suffix							
D	dilbilgisi	grammar							
	dilbilgisel	grammatical							
	dilek kipi	optative mood							
	doğrudan aktarım	direct speech							
	dolaylı aktarım	indirect speech							
	dönüşlü çatı	reflexive voix							
	dönüşlü eylem	reflexive verb							
	dönüşlülük	reflexive construction							
	dönüşlülük adılı	reflexive pronoun							
	durum	case							
	durum eki	case suffix							
E	edilgen çatı	passive construction							
	edilgen eylem	passive verb							
	edilgen özne	passive subject							
	edilgenlik	passivisation							
	ek	affix							
	emir kipi	imperative							
	etken	active							
	etken nesne	active object							
	ettirgen eylem	causative verb							
	ettirgenlik	causativity							
	<i>evet/hayır</i> soruları	<i>yes/no</i> questions							
	eylem	verb							
G	geçişli eylem	transitive verb							
	geçişsiz eylem	intransitive verb							
	gelecek zaman	future tense							
	geniş zaman	aorist							
	gerçek özne	logical subject							
	gereklilik	necessity							
	gereklilik kipi	necessitive mood							
	gönderim	reference							
H	haber kipi	indicative mood							
i	ikileme	reduplication							
	ilgeç	postposition							
	istek kipi	optative mood							
	işaret sıfatı	demonstrative adjective							
	işteş çatı	reciprocal construction							
	işteş eylem	reciprocal verb							
	işteşlik	reciprocity							
	işteşlik adılı	reciprocal pronoun							
	iyelik eki	possessive marker							
	iyelik adılı	possessive pronoun							

K	kalma durumu eki	locative case marker	sözlükselleşme	lexicalisation	
	karşıtlık	opposition	sözlükselleşmiş	lexicalised	
	kip	mood	süre	period, duration	
	kişi eki	personal suffixe	sürme	continuity	
	koşaç eylemi	copular verb	Ş	şimdiki zaman	present tense
	koşaç tümcesi	copular sentence	T	tamlanan	possessed
	koşul kipi	conditional mood	tamlayan	possessor	
	koşul kipi eki	conditional mood suffix	tekil	singular	
	kök	root	tekrarlanma	iteration	
	kök eylem	root verb	tümce	sentence	
N	nedenleştime	causality	tümcesel anlatım	sentential expression	
	nesne	object	tümlec	complement	
O	olumsuz	negative	tümleçsel	complemental	
	ortaç	participle	tümleçsel ortaç eki	complemental participle suffix	
	ortaç eki	participle suffix	U	ulaç	gerund
Ö	ölçü sıfatı	measure adjective	uyum	agreement	
	özne	subject	Y	yalın	nominative
	öznesiz tümce	subjectless sentence	yalın durum	nominative case	
P	pekiştirme	strengthening	yan tümce	subordinate clause	
S	sayı eki	personal suffix	yönelme durumu eki	dative case marker	
	sıfat	adjective	yüklem	predicate	
	sözde özne	pseudo subject	Z	zaman	tense
	sözlüksel	lexical	zaman ulaçları	time adverbs	
			zorunluluk	obligation	

TÖMER-ADP DENKLIĞİ

ORTA KURLAR	ÜNİTELER	BECERİ	
		DİNLEME	OKUMA
1. KUR	1. ÜNİTE İş Dünyası	<ul style="list-style-type: none"> • Kimi zaman bazı sözcük veya tümcelerin tekrarını istemek zorunda kalsam da günlük konuşmaları takip edebilirim. • Oldukça yavaş ve anlaşılır konuşulduğunda güncel veya ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo yayınlarının ana fikrini anlayabilirim. • Yavaş ve standart dilde konuşulduğunda konusuna aşina olduğum televizyon programlarının ve filmlerinin ana hatlarını anlayabilirim. • Bir konuşmayı veya kısa bir öyküyü takip edebilir ve daha sonra neler olabileceğine ilişkin varsayımlarda bulunabilirim. • Günlük hayatta kullanılan aletlerin kullanım klavuzunda yer alan basit teknik bilgileri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • İlgi alanıma giren basit bir metni anlayabilir veya aşina olduğum bir metindeki bilinmeyen sözcükleri tahmin edebilirim. • Bir metindeki ana fikri çıkarabilirim, ancak her ayrıntıyı anlayamam. • Günlük hayatta karşılaştığım mektup, resmi yazışma, broşür türü metinlerden benim için gerekli olan bilgileri çıkarıp anlayabilirim. • Kişisel mektuplardaki duygu, dilek ve olayları anlayabilir ve bir mektup arkadaşlığı kurabilirim. • Gazete ve dergilerdeki haberleri, ana hatlarıyla anlayabilirim. • Haber özeti gibi metinlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi bulabilirim.
	2. ÜNİTE Şimdi Spor Zamanı		
	3. ÜNİTE Hayaller Gerçek Olsa		
2. KUR	4. ÜNİTE Bu Yıl Moda Ne?	<ul style="list-style-type: none"> • Bir konuşmayı veya kısa bir öyküyü takip edebilir ve daha sonra neler olabileceğine ilişkin varsayımlarda bulunabilirim. • Günlük hayatta kullanılan aletlerin kullanım klavuzunda yer alan basit teknik bilgileri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel mektuplardaki duygu, dilek ve olayları anlayabilir ve bir mektup arkadaşlığı kurabilirim. • Gazete ve dergilerdeki haberleri, ana hatlarıyla anlayabilirim. • Haber özeti gibi metinlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi bulabilirim.
	5. ÜNİTE Eğitim Şart		
	6. ÜNİTE Estetik ve Yaratıcılık		
3. KUR	7. ÜNİTE İcatlar Mucitler	<ul style="list-style-type: none"> • Bir konuşmayı veya kısa bir öyküyü takip edebilir ve daha sonra neler olabileceğine ilişkin varsayımlarda bulunabilirim. • Günlük hayatta kullanılan aletlerin kullanım klavuzunda yer alan basit teknik bilgileri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel mektuplardaki duygu, dilek ve olayları anlayabilir ve bir mektup arkadaşlığı kurabilirim. • Gazete ve dergilerdeki haberleri, ana hatlarıyla anlayabilirim. • Haber özeti gibi metinlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi bulabilirim.
	8. ÜNİTE Tabiat Ana		
	9. ÜNİTE Sinema Dünyası		
4. KUR	10. ÜNİTE İster İnan İster İnanma	<ul style="list-style-type: none"> • Bir konuşmayı veya kısa bir öyküyü takip edebilir ve daha sonra neler olabileceğine ilişkin varsayımlarda bulunabilirim. • Günlük hayatta kullanılan aletlerin kullanım klavuzunda yer alan basit teknik bilgileri anlayabilirim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel mektuplardaki duygu, dilek ve olayları anlayabilir ve bir mektup arkadaşlığı kurabilirim. • Gazete ve dergilerdeki haberleri, ana hatlarıyla anlayabilirim. • Haber özeti gibi metinlere göz gezdirerek kimin, neyi, nerede yapmış olduğuna ilişkin bilgiyi bulabilirim.
	11. ÜNİTE Bugün Bayram		
	12. ÜNİTE İnsana Dair		

DÜZLEMLERİ**ADP
BECERİ
DÜZEYİ****KARŞILIKLI KONUŞMA****SÖZLÜ ANLATIM****YAZILI ANLATIM**

- Bazen tam olarak ne istediğimi söylemem ya da söylene-ni takip etmem zor olsa bile bir konuşma ya da tartışmayı sürdürebilirim.
- Aşına olduğum ve şahsımla ilgili konularda karşılıklı bir konuşmayı başlatabilir, sürdürebilir ve sona erdirebilirim.
- Başkalarının görüş ve fikirlerini yorumlayabilir; şaşırma, mutluluk, üzüntü gibi duyguları ifade edip bunlara karşılık verebilirim.
- Tanıdığım kişilerle ve arkadaşlarımla bir tartışmaya girebilir ve karşılıklı fikir alışverişinde bulunabilirim.
- Bir yolculuk sırasında meydana gelebilecek bir çok durumda (örneğin adres sorma, bilet ve yer ayırma, ücret ödeme, gidilecek yer ve tercih belirtme gibi) derdimi anlatabilirim.
- Bir sohbet ortamında konunun gidişatına yönelik inisiyatif ele alabilir, gerektiğinde yeni bir konuya geçebilirim.

- Aşına olduğum ve ilgi alanıma giren konulara ilişkin basit betimlemeler ve açıklamalar yapabilirim.
- Düşüncelerimi, planlarımı veya olayları kısaca ifade edebilirim.
- Hayallerimden, umutlarımdan ve hedeflerimden söz edebilirim.
- Bir kitap ya da filmin konusu hakkında bilgi verebilir veya düşüncelerimi söyleyebilirim.
- Kısa bir alıntıyı metne sadık kalarak basit bir dille aktarabilirim.
- Öykü anlatabilirim.

- İlgi alanıma giren konularda kişisel görüşümü ve bakış açımı içeren sade bir metin yazabilirim.
- Bir okul gazetesi veya duvar panosuna olaylar ya da deneyimlerimle ilgili basit metinler yazabilirim.
- Bir duyuru ya da ilana yazılı olarak yanıt verebilir ve ayrıntılı bilgi isteyebilirim.
- Gelişmeler ve olaylar üzerine haberleşebilmek için arkadaşlarımla ya da yakınlarımla mektup veya elektronik posta yoluyla haberleşebilirim.
- Bir mektupta üzüntü, mutluluk, ilgi ve sempati gibi duygularımı ifade edebilirim.
- Özgeçmişimi yazabilirim.

B1

Sayfa	Başlık	Kaynak
106	Oscar	www.ekolay.net, www.aksam.com.tr
108	Altın Portakal'ın Genç Yüzleri	www.milliyet.com.tr
109	Cannes Heyecanı Başlıyor	http://beyazperde.mynet.com
110	Sevdiğim Filmler	www.beyazperde.mynet
114	Mitler	www.nedirvekimdir.com
116	Eros'un Aşkı	www.zeugmaweb.com
117	Gazetelerde Mitoloji	www.hurriyet.com.tr, www.radikal.com.tr, www.sabah.com.tr
118	Binlerce Hurafe	www.ntvmsnbc.com
120	Dolunay	www.turkeyforum.com
121	Merdiven Altı Korkusu	www.genckolik.net
122	Anadolu'nun Sırları	www.stargazete.com, http://toplumvetarih.blogcu.com
124	Tanımlanamayan Uçan Nesnelere	www.balikesir.com
125	Titanic Neden Battı?	http://www.tebesir.org
127	Bugün 23 Nisan, Neşe Doluyor İnsan	www.trt.net.tr
128	Ah Nerede O Eski Bayramlar	www.candundar.com
129	Amerika'da Cadılar Bayramı Telaşları	www.sabah.com.tr
130	Bahar Geliyor	www.odtuturkce.org www.kultur.gov.tr
133	Domates Festivali	www.cnnturk.com
133	Karnaval Zamanı	www.istegenc.com
134	Yılın En Şahane Günü	www.istegenc.com
137	Doğum Günü	www.istegenc.com
140	Lütfen Biraz Hoşgörü	www.izedebiyat.com
142	Hayatlarımız ve Standartlar	www.istegenc.com
144	Marjinal Olmak İçin Yaşamadım	http://www.tourismtoday.net
145	Kim Akıllı, Kim Deli	www.milliyet.com.tr
146	Büyükkada'da Yalnız Bir Adam, Ergüder Yoldaş	http://www.40ikinci.com/ikincidonem/muzik/icerik/10.htm
147	Cennet Köşesinde Yaşam	http://www.hurriyet.com.tr/gundem/8798005.asp?top=1 (147)
149	Sadece Şort ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam	http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=137886